

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

Right Livelihood Award 2000

Pristagare fr v: den indonesiske juristen och människoraktivisten Munir, den amerikanske växtgenetikern Wes Jackson, den etiopiske forskaren Tewolde Berhan Gebre Egziabher och den turkiska miljöaktivisten Birsal Lemke.

Foto: Karl Gabor

Right Livelihood Awards Foundation har fått Sökarens klokepris för år 2000.

Right Livelihood Award

Reportage Åsa Freij

Right Livelihood Awards Foundation har i 21 år hedrat arbete för social rättvisa, mänskliga rättigheter, fred och nedrustning, miljöskydd, kulturell och andlig förnyelse, hållbar vetenskap och teknologi. Mer än 80 personer och organisationer från över 40 länder har hittills fått Right Livelihood-priset.

Det välkända och ansedda Right Livelihood-priset hedrade år 2000 mänskliga insatser för demokrati, biosäkerhet, hållbart jordbruk och miljöskydd.

Priset, som ibland kallas "alternativa nobelpriset", gick till forskare och aktivister från Etiopien, Indonesien, Turkiet och USA.

Prisumman på 2 miljoner kronor delades av följande personer, med Right Livelihood Stiftelsens egna formuleringar:

Den etiopiske forskaren **Tewolde Berhan Gebre Egziabher** belönades för den nyckelroll han spelat som talesman för u-ländernas Like-Minded Group vid förhandlingarna i Cartagena och Montreal om ett protokoll för biosäkerhet, speciellt i samband med genmanipulerade organismer. Trots motstånd från USA och EU lyckades han skydda den biologiska mångfalden samt de fattigas traditionella rätt till sina genetiska resurser.

Den indonesiske juristen och människorättsaktivisten **Munir** hedrades för mod och hängivenhet i kampen för mänskliga rättigheter och för civil kontroll av militären i världens femte mest folkrika nation.

Den turkiska miljöaktivisten **Birsel Lemke** belönades för sitt mångåriga engagemang för att skydda sitt land från följderna av cyanidbaserad utvinning av guld och sin nyckelroll i den internationella kampanjen för ett förbud mot denna "ödesdigra teknik".

Den amerikanske växtgenetikern **Wes Jackson** hedrades för sitt två decennier långa, målmedvetna teoretiska och praktiska arbete för att utveckla ett jordbruk baserat på perenna grödor som ger hög avkastning och är ekologiskt hållbara.

Prisutdelningen ägde rum i Sveriges Riksdag fredagen den 8 december.

Riksdagens talman Birgitta Dahl inledde kvällen med prisceremonin och framhöll hur den ärevördiga lokal, som i många år disponerats för utdelningen av Right Livelihood Award, passade väl till ändamålet. Där har banbrytare förr höjt sin röst och banat väg för ett bättre samhälle.

Hon sade sig i lokalen denna dag känna en atmosfär av hopp och möjligheter.

Birgitta Dahl är för övrigt en av medlemmarna i en stödförening för priset bland riksdagens ledamöter. Andra medlemmar i denna grupp turades om att presentera de olika pristagarna.

Men först höll, enligt traditionen, stiftaren Jakob von Uexkull ett tal.

Han uttryckte bland annat sin glädje över att priset tydligen fyller funktionen att ge ungdomen hopp för framtiden. Ändå ansåg han sig tvungen säga att vi vuxna i dag sviker våra unga över hela jorden. Och deras frustration och vrede stiger. Frågan är om de ser oss som monster eller bara som svaga och omoraliska.

Jakobs tal var som alltid fyllt av allvarliga fakta, som verkligen stämmer till eftertanke – och förhoppningsvis till handling.

– I det i dag förhärskande ekonomiska och politiska systemet, sa han, räknas människor inte längre som medborgare, utan bara som konsument, och mycket tid har förspillts sedan det blivit klarlagt och väl känt hur hotande bilden av mänsklighetens framtid är.

Jakob hänvisade också till vad Lewis Mumford kallat "barbariseringen inifrån" och hur en förändring måste bli alltmer drastisk och hastig ju längre vi väntar med att påbörja den.

Med hänvisning till ett annat känt

namn, Norbert Wiener, påpekade han hur denne redan för femtio år sedan varnat för att mängder av människor skulle bli över, onödiga, oanvändbara, när IT-revolutionen haft sitt genombrott. Men, menade han, vi ska inte låta oss luras av dem som säger att klockan inte kan vridas tillbaka.

Och efter Jakobs och de övrigas framträdanden var det som om stämningen av hopp och möjlighet, som Birgitta Dahl talat om, förtätades – en stämning av att klockan går att vrida rätt. Vi kan vrida den rätt. Men fortfarande är det bråttom. "Tillståndet är allvarligt men INTE stabilt" för vår planet och vår mänsklighet, skulle man kunna säga.

– Överlevnad, det är min övertygelse, kommer att nu och i framtiden, liksom det var i min barndom, att hänga på att det finns väl fungerande små samhällen.

Detta betonade Tewolde Berhan G. Egziabher, och han framhöll också hur han blivit alltmer medveten om detta, sedan han 1991 kämpat aktivt för utvecklandet av goda lokalsamhällen.

Hans erfarenhet bottnar i barndomens by på landsbygden, där sammanhållningen och samarbetet bokstavligen räddade livet på invånarna, till exempel i gemensamt försvar mot rövarband och genom att de många delade med sig till de få som hade svårt att klara sig. Man hade en viss del av byns odlingsmark reserverad för gemensamt nyttjande, eller snarare för de mest behövande att nyttja. Denna solidaritet kom även utsocknes till del. Och sammanhållningen riktade sig även mot symboliska "rövarband" i form av det så kallade moderna samhället och dess politiskt och kommersiellt baserade attacker.

Den etiopiske pristagaren från fattig landsbygd i ett mindre utvecklat land framhöll med skärpa att levande lokal-

Miljöaktivisten Birsel Lemke

samhällen är minst lika viktiga i rika och tekniskt högt utvecklade länder.

Varje pristagare vore förstås värd en lång presentation av sitt arbete, som nästan alltid sker i grupp, i samarbete med andra, i frivilligorganisationer, dit prispengarna oavkortade brukar gå. Men utrymmet här medger förstås bara ett mycket litet smakprov från vars och ens värld, så både olika och lika inbördes. Olika områden men lika eldsjälar.

Wes Jackson är en av dessa eldsjälar, och någon kunde ha sagt om honom vad han sa om de andra pristagarna: Jag är verkligen hedrad av att vara med er denna afton. Jag känner mig ödmjuk, när jag står här med Ms Birsel Lemke från Turkiet, Mr Munir från Indonesien och Dr Tewolde Egziabher från Etiopien – och Jakob von Uexkull.

Själv var Wes Jackson från USA väl värd lika mycket uppmärksamhet som någon annan för sitt arbete för ett jordbruk baserat på lyhördhet för naturens egna resurser och möjligheter, för att inte säga visdom, i stället för det sätt att "betvinga naturen" och tvinga av den vad människan själv vill, som länge varit det rådande.

Munir betonade att varken kommunism eller kapitalism eller någon annan ism kan råda bot på mänskliga kriser. En gemensam inriktning på mänskliga rättigheter är vad som kan överbrygga motsättningar och förena människor och lyfta dem

Växtgenetikern Wes Jackson

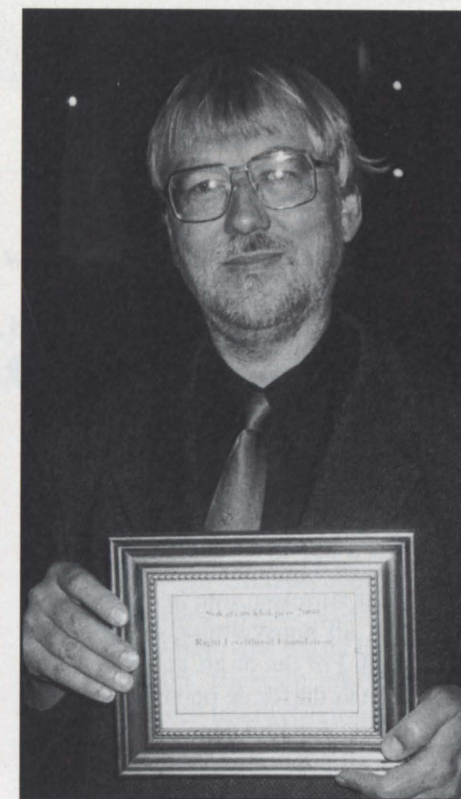
ur förtryck och orättvisor oavsett var dessa uppträder. Han kallade "human rights" för ett språk – ett gemensamt språk – och framhöll att vi måste se varandra som delaktiga i varandras öden. Willy Brandt nämndes som en förebild och föregångare vars fotspår vi borde försöka återfinna och följa.

Birsel Lemke tog effektivt bort illusionen om guldmarknaden som något romantiskt, låt vara förenat med individuella strapatser i en ofta övermäktig natur och guldutvinning som vilket relativt oskyldigt samlande av material som helst. Man vaskar inte guld i vattendrag längre.

Nej, det handlar om en oren kemisk industri, om cynism och hänsynslöshet gentemot såväl människor som miljö. Detta sedan guldutvinning blev cyanidbaserad.

Cyanidmetoden har drabbat Lemke och hennes land och landsmän hårt men också gett upphov till den uthålliga motståndsrörelse som nu prisbelönades. Lemke har varit en ledande gestalt i arbetet med att få cyaniden – och det sätt den används på – förbjuden. Hennes tal var kraftfullt och åskådligt och föreföll ge henne en roll som publikfavorit.

Prisutdelningen inramades av sång, musik och dans och avslutades med en buffé för 250 kronor i samband med vilken man lätt kunde "mingla" med många intressanta människor, och gamla new age-personligheter, som mer eller mindre tap-

Jakob von Uexkull med Sökarens klockpris

Right Livelihood-priset, som ofta kallas "alternativa nobelpriset", grundades 1980 för att hedra och stödja praktiska lösningar på världens mest akuta problem. För idén bakom priset står Jakob von Uexkull, en svensk-tysk filatelist, som sålde sina värdefulla frimärken för att instifta priset. Alfred Nobel önskade hedra personer vars arbete "gjort mänskligheten den största nyttan". von Uexkull ansåg att nobelprisen numer ignorerar mycket av det arbete och den kunskap som är av avgörande betydelse för vår framtid. Right Livelihood-priset delas ut årligen i den svenska riksdagen.

pat kontakten med varandra, kunde åter-ses.

Det var förstås en blygsam tillställning om man jämför med den "riktiga" nobelfesten, men ändå lyxig och anpassad till att man blivit alltmer etablerad i det samhälle man vill vara ett alternativ till. Vin, kött och kaffe har följt med stiftelsens och prisets växande status. Vid starten för drygt två decennier sedan besöktes ceremonin bara av ett fåtal "alternativa eldsjälar" och knappast någon från massmedia, och festmaten bestod av endast vegetarisk småmat, som grahambröd med groddar på – vilket var väl så trevligt. ➔

Hemsida: www.rightlivelihood.se

Right Livelihood Stiftelsen får Sökarens klokpris

Right Livelihood Awards Foundation har fått Sökarens klokpris för år 2000.

Är det klokt, det? kan man undra. Inte för att stiftelsen inte är värd allt erkännande, all uppskattning och allt stöd den kan få. För det är ett gott arbete den utför. Men är därför de personer som står bakom stiftelsen kloka?

Ja, så tänkte jag först, fast jag i alla år skrivit om stiftelsen och dess pris, Right Livelihood Award.

Är det samma sak att vara klok som att vara god? Är det gott att vara klok och är det klokt att vara god?

Självklart är det ju inte. Många tycker nog att de goda är dumma. Varför uppoffra sig? För man måste väl avstå mycket, om man är god? Och det är ju tråkigt. Man kanske till och med får lida. Och det är väl dumt, för man är ju sig själv närmast.

Och är inte goda människor ganska tråkiga? Förutom att de har tråkigt.

Men allt det där är en stor missuppfattning och kanske en orsak till att så många väljer att inte bry sig om att vara goda och ställer till

så mycket elände att sådana människor som ger och som tar emot Right Livelihood Award måste agera som motvikt.

Det där vet förstås Sökarens läsare som väl strävar efter den INRE äkta och djupa lyckan – som kommer av att vara just god, leva efter samvetet i stället för att söka kortsiktig ytlig yttre tillfredsställelse.

Jag får detta bekräftat av stiftelsens grundare Jakob von Uexkull, som tackar

för priset och menar att man faktiskt bara behöver vara klok för att göra gott. Man behöver inte ens vara god, hysa kärlek och vara oegennyttig. Nej, man kan vara en ren egoist, men en KLOK egoist. Och en sådan är inte farlig och ställer inte till det för andra. För den kloka egoisten vet om vad vi just framhållit om inre-sann och ytlig-falsk lycka.

Det är klokare och således bättre

mot den tyranniske. Om tyrannen i stället varit klok och god, så hade han fått folkets kärlek.

Och se så kul jag fått det i mitt liv, säger Jakob, fast det inte var därför jag instiftade det här priset. Jag lär känna intressanta människor, har många vänner, gör intressanta resor i olika länder, representerar något som uppskattas och som växer.

Visst var det klokt från flera syn-

Sökarens klokpris 2000

tilldelas

Right Livelihood Awards Foundation

Right Livelihood Awards Foundation, som grundades av Jakob von Uexkull 1980, delar varje år ut Right Livelihood Award till personer och grupper som gör betydande kloka insatser för att lösa stora problem, som människor möter. Priset är välkänt och högt aktat världen över, men Sökaren vill ändå uppmärksamma denna stiftelse som belönar människor som arbetar i en anda av kärlek, solidaritet och omtanke för att minska lidandet på jorden. Vi önskar att stora och små penninggåvor skall skänkas till Stiftelsens betydelsefulla verksamhet.

Åsa Freij

även för en själv att vara god. Vilken slags mat får jag själv att äta om jag sällar mig till de godas skara, och därmed utökar denna? Jo, hälsosam och obesprutad mat. För bara de korsiktigt dumt egoistiskt inriktade förgiftar maten blott för att tjäna mer pengar. Samma med luft och vatten, krig och förtryck.

Och vem är det som i alla sagor är räddast? Jo, den giriga tyrannen bakom sina soldater, vilka till slut kan vända sig

punkter att som Jakob von Uexkull skänka sin förmögenhet till att instifta Right Livelihood Award.

För den som finner sig ha pengar över i plånboken, är det en god idé att skänka en summa till Right Livelihood Awards Foundation, bankkonto 19 1824 1022 115, Nordbanken. (Box 15072, 104 65 Stockholm, tel. 08-702 03 40.)

Åsa Freij

SÖKAREN
Adress Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
Postgiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson

Prenumeration Helår (6 nr) 250:-
Halvår 150:-

Annonser Ring för prislista

Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund

ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Åsa Freij:
"Alternativa nobelpriset" 2

Åsa Freij:
Sökarens klokpris 4

Eva Sanner:
Meningsfullt arbete bot mot stress 6

Erland Lagerroth:
Synvända 8

Anna Bornstein:
Paul Brunton 13

SM:
Andliga rörelser och personer 14

Plock från Internet 17

Olav Hammer:
Krönika 18

Bokrecensioner 20

Sökarnyheter 22

Kerstin Stina Carlsson:
Bilderna av Gud 24

Kerstin Stina Carlsson:
Homeostas 26

Astrid Nyström:
Fredsberedare 29

Vad är Sven Ove Hansson? 30

Arbetare och tänkare i det godas tjänst – och en riddare i en sorglig skepnad

Sökaren har skrivit om Right Livelihood Award varje år som priset delats ut. Så också nu. Dessutom ger vi Sökarens klokpris till den prisgivande stiftelsen. Man kan kanske tycka att denna stiftelse är så välkänd och respekterad att vår utmärkelse inte gör den ett enda uns större. Men vi vill gärna på vårt lilla sätt stödja Right Livelihood Stiftelsen i dess viktiga verk.

I detta nummer finner läsaren också några välkända goda namn, Eva Sanner, reporter, samt Erland Lagerroth, Stina Carlsson och Astrid Nyström. Erland Lagerroth, som är docent i Lund, vill informera om nya och ganska omvälvande tankar, som ofta strider mot vad som ännu är god ton i den akademiska världen. Nu har han hittat en bok av Elisabet Hermodsson, som är starkt kritisk till nutidens akademiska tänkande. Stina Carlsson beskriver en form av enhetsmystik, som enligt hennes mening utgör viktiga sanningar om människans och världens natur.

Med början i nr 1, 2001 får Sökaren också två nya stående inlägg. Under rubriken "Min tro" kommer olika personer att skriva kortfattat om sin livssyn. Vi börjar med författaren och översättaren Anna Bornstein, som ansluter sig till Paul Bruntons undervisning. En krönika kommer vi också att ha. Första krönikör är Olav Hammer, religionshistoriker i Lund. Han har som bekant bland annat skrivit en bok om new age-rörelsen.

Jag har bidragit litet till detta nummers textinnehåll, bl a med en kort översikt över andliga rörelser och personer, vars tankar kanske kan vara av intresse för sökare inom vår krets.

Sven Ove Hansson är en person med en självvald image av ett slags riddare för den vetenskapliga metoden. Vi frågade per brev nio personer om deras

mening om Hansson. Tre svarade. Även om några vänliga ord skrevs om honom, så är det en samfällad uppfattning att han är okunnig, när det gäller "gränsforskning", fastän han gärna tar ställning offentligt. Hansson må vara en habil filosof och intelligent inom vissa områden, men hans ivriga och kritiska anslutning till en materialistisk världsbild, som idag dominerar och är "korrekt" i den akademiska världen, gör att han tar för lätt på det gränsvetenskapliga och bland annat inte tror att något nytt vetenskapligt paradig kan vara aktuellt.

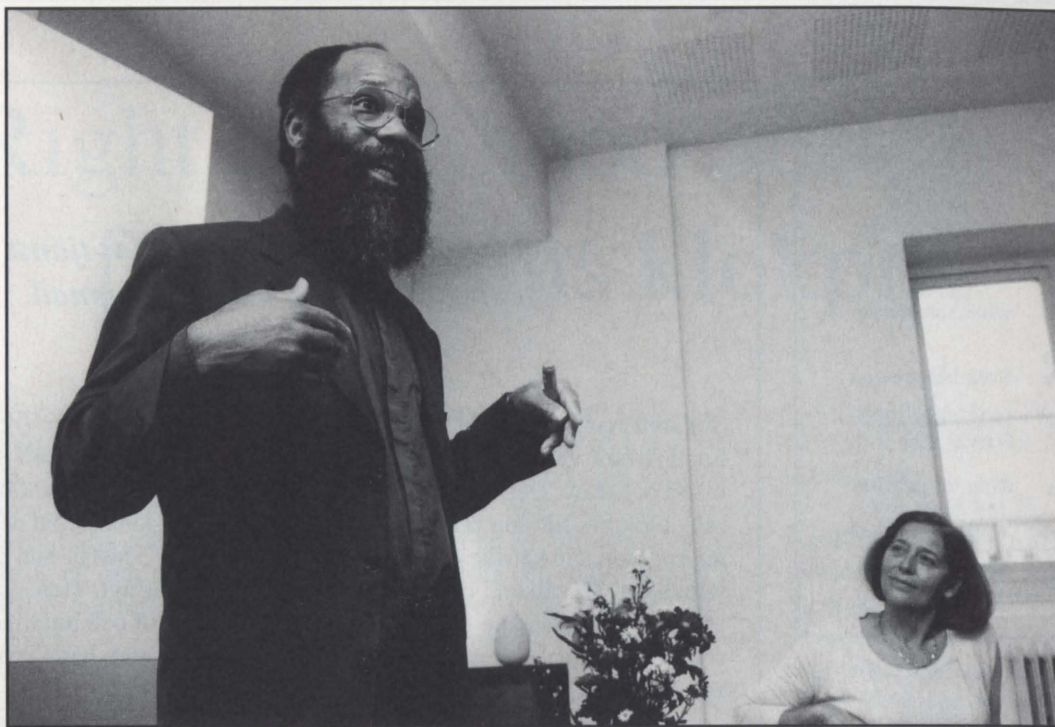
Men det är bra att Sällskapet för Parapsykologisk Forskning och UFO-Sverige, som båda är vetenskapsinriktade, har ett gott förhållande till Sven Ove Hansson och föreningen Vetenskap och Folkbildning. Det är bra att personer med olika meningar kan samtala med varandra och till och med samverka. Det kan leda till större ömsesidig förståelse.

Det är bra om skeptiker och "troende" inte nonchalerar varandra, utan studerar varandras resonemang.

Min inställning är att det behövs skeptiker, eftersom skeptikernas synsätt och granskning behövs för en mångsidig belysning av aktuella frågor. Men det betyder inte att man måste hålla med skeptikerna. Jag menar att de i grunden har fel, när det gäller bl a det paranormala, UFO och alternativ medicin. De är låsta i en världsbild, som vi faktiskt tydligt ser är oriktig (ofullständig).

Är jag elak nu, när jag beskriver den säkerligen hederlige Sven Ove Hansson som en riddare i en sorglig skepnad? Inte mer elak än VOF är, när de delar ut sin utmärkelse "Årets förvillare"!

SM

Meningsfullt arbete bot mot stress

Reportage: Eva Sanner. Foto: Anton Svedberg

Stress utgör en flykt från vårt inre okända. Och bara när vi stannar upp får vi möjlighet att skapa ett nytt sätt att vara. En diskussion på PsykosyntesAkademin i Stockholm om stress och andlighet gav många nya infallsvinklar.

Där stressen går in, där går Gud ut, skulle man kunna säga. Ju mer vi försöker prestera för att uppnå våra mål, desto längre ifrån vår kärna kan vi hamna. Människor som blir utbrända eller som får diagnosen utmattningsdepression har ofta förlorat förmågan att ha kontakt med sitt inre. Den kris som deras sjukdom utgör, blir för somliga av dem också en väg tillbaka till ett mer meningsfullt liv.

Under hösten har nya rön om stress, utbrändhet och depression duggat tätt. Men lite har vi sett av en diskussion om vad stressen betyder för den andliga dimensionen. "Tappar vi tron om vi springer för fort?" var en av frågorna på inbjudan till PsykosyntesAkademiens frukostmöte i Stockholm den 1 december, då en inbjuden panel samt en morgonpigga publik diskuterade frågan.

– Det finns två typer av personlig-

het som löper risk att bli utbrända, menade Elisabeth Hultdt, psykosyntesterapeut och organisationskonsult.

Den ena är engagerad, ambitiös och har en vision av ett mål som ofta ligger långt från den verklighet personen befinner sig i. Man anstränger sig oerhört för att nå målet, trots att det kanske är ett orealistiskt mål med tanke på hur organisationen där man verkar ser ut. Den andra personlighetstypen har ofta en situation som på ytan ser bra ut. Materiellt saknas ingenting, men en djupare känsla av sammanhang saknas.

– Människor behöver också en kontakt med Självvet, med sitt rena varande, för att känna sig tillfreds med tillvaron, sa Elisabeth Hultdt.

Genom att få kontakt med sin Inre Observatör, jaget, har vi möjlighet att få en annan och mindre stressfylld upplevelse av vår situation.

– I den klaraste punkten inom oss finns det ingen stress och när vi på olika sätt kontaktar den nivån inom oss, den högsta aspekten som är obegriplig för intellektet, så förändras vår upplevelse.

Det gäller att hitta balans mellan varande och görande och detta kan ske på olika sätt. Antingen genom att vi hittar ett sätt att både vara effektiva och hålla den inre stillheten. Eller genom att vi regelbundet drar oss undan världen, vilket är svårare att hitta formen för.

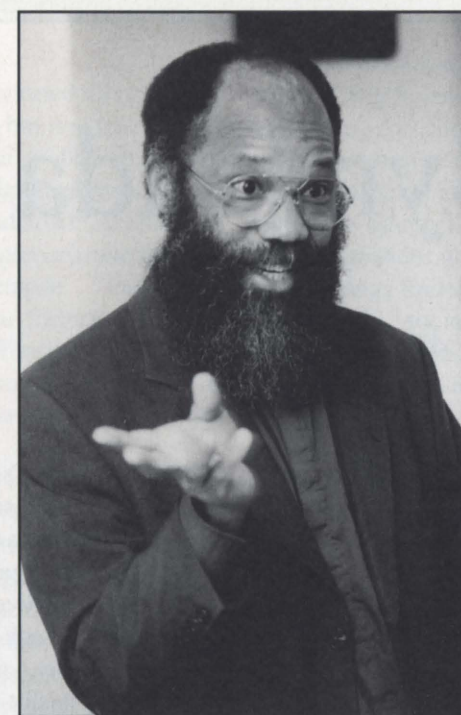
– Att sträva efter att vara mer närvarande i det vi gör, utan att vara så resultatorienterade, kan vara en lösning, menade Elisabeth Hultdt.

Vara i tomheten

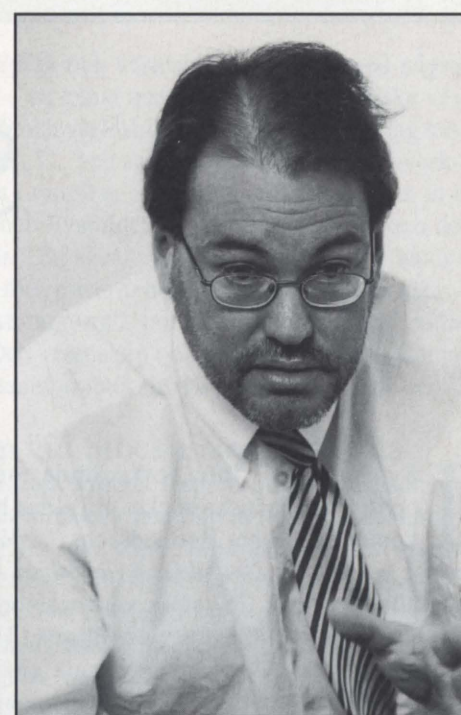
För att vi ska kunna ha den närvaron krävs det dock att vi kan hantera vår inneboende ångest. Innan vi kan komma så långt som

– *Kontakt med Självvet gör oss tillfreds, menade Elisabeth Hultdt som är psykosyntesterapeut och konsult.*

– *Vi behöver hjälp att vara i det existentiella tomrummet. Får vi inte det, så stressar vi, sa prästen Ted Harris.*

Sven Callstenius förklarade att mening och vision i framtiden blir ett konkurrensmedel företag emellan.

att bli andliga, måste vi ta itu med den, menade Ted Harris, präst i Adolf Fredriks församling i Stockholm.

– Det är som om något högsta goda är ställt i utsikt, men för att vi ska kunna komma dit vi är på väg, måste vi lämna det vi är och överlämna oss till det okända. Det är här stressen kommer in, eftersom den erbjuder en flykt mot känslan av intighet som kommer ur upplevelsen att vi inte har någon fast grund att stå på.

Att gå från det som finns, in i det som ännu inte är – det är egentligen en filosofisk omöjlighet, menade Ted Harris som studerat Sören Kierkegaard och även skrivit om denne filosof. Skapandet sker ur intet och därför kan bara alternativet till vår stressfyllda livsstil komma när vi frivilligt väljer att inte låta stress vara ett botemedel mot ångest och tomhet utan att istället gå ner i det okända och komma upp på andra sidan.

– Precis som Gud skapade världen ur intet, är det också för den enskilde så att skapande av något verkligt nytt förutsätter det okända, ångesten och tomheten – åtminstone för en tid, sa Ted Harris.

De flesta är dock inte alls beredda att vara ett enda ögonblick i denna tomhet. Istället väljer vi att se oss som det vi presterar och försöker göra oss större genom att prestera mer.

– Stressen upplevs som åtminstone mindre hotfull än tomrummet och ånges-

ten. Det är ett problem idag att kyrkan inte förmår fylla människors behov av att få hjälp att klara tomrummet. Fick de den hjälpen, skulle de lättare kunna minska sin stress.

Mening lönsam på sikt

Sven Callstenius, vd för Accando som är ett snabbväxande IT-företag, hade sin syn på stressen kontra andligheten.

– Människor kommer inte längre att ställa upp på visioner som inte leder till en bättre värld, och det är hoppfullt. I den kapitalistiska världen blir därmed de företag som inte skapar större mening för sina medarbetare inte längre lönsamma. De företag som lyckas är istället de som har själ, där det finns något meningsfullt bakom den synliga hierarkiska strukturen.

Företaget han själv är vd för har således inte som främsta drivkraft att vara lönsamt. Det startades av några personer som ville göra något meningsfullt och anorlunda. Istället för att besluta om en affärsidé och lägga upp planer för en satsning, diskuterade man utifrån begrepp som längtan och mening.

– Vi arbetar idag med internet consulting, en bransch där det ställs höga krav. Det är lätt att bränna ut sig själv och andra. Vi menar att en meningsfull bas ska finnas som hjälp att balansera detta.

Hur detta ska ske praktiskt i den vanliga verksamheten är något för varje

organisation att utforska. I Accandos fall har det inneburit att man med gemensamma krafter utvecklat kärnvärden som man ständigt arbetar med att inkludera i verksamheten.

– Varje människa har en potential till både handlingskraft och andlighet. Vi försöker inkludera den, liksom de mörka sidorna hos oss själva som individer. Detta kräver en ständig diskussion av värderingar och mening och det gäller att hitta en struktur för denna diskussion. Vi har som motto att alltid inkludera allt – och det tar ibland sin tid!

Genom att inkludera medarbetarnas längtan efter och behov av mening ökar man chansen att verksamheten ska upplevas som meningsfull. Eftersom utbrändhet kan beskrivas som orsakad av att vi gör något vi egentligen inte vill, finns här en möjlighet till förändring.

Sven Callstenius medger att det kan vara nog så pirrigt att vara vd för ett sådant företag.

– Man vet ju aldrig vad som ska hända!

Att ledarskap på så vis är ett av nyckelorden för den framtida utvecklingen blev på så sätt också sagt. En struktur som känns meningsfull för medarbetarna känns kanske kaotisk och utmanande för den som ska leda organisationen – men betydligt mer utvecklande.

Synvända

Av Erland Lagerroth

I Sverige är vi inte bortskämda med vetenskaps- och civilisationskritiska böcker. En sådan har emellertid nyss utkommit: Elisabet Hermodssons "...där världen blir till, en kritisk betraktelse. Om bild och världsbild, konst och vetenskap." (Bokförlaget Åsak, 267 stora, vackra sidor.)

Det är inte första gången Elisabet Hermodsson ägnar sig åt sådan kritik. Även om hon mest gjort sig känd som viskompositör, diktare och bildkonstnär, har hon också en lång bana bakom sig just som vetenskaps- och civilisationskritiker, bl a med *Rit och revolution* (1968), *Synvända* (1975), *Ett etiskt universum* (1988) och *Ikaros med två bröst* (1995) (de två senare tillsammans med andra författare). (En del avsnitt har lyfts över från dessa till den nya boken.)

Med "synvända" fann hon till mångas förtjusning ett svenskt ord för det i dag alltmer etablerade begreppet "paradigm". Men hon är inte belåten med att se ordet bara som en synonym till "paradigm". Hon har bildat det dels från "solvända", en gotländsk blomma, dels från folktrons "förvända synen", och ordet har alltså "sina rottrådar i en annan kunskapstradition än den naturvetenskapliga, nämligen konsten-dikten" (...där världen blir till s 64, 139, 142).

När hon nu på nytt samlat sig till ett stort grepp på vår tids problematik, inleds det hela med att hon går till rätta med en av den moderna vetenskapens fäder och kultfigurer: mätandets profet Galileo Galilei.

Galilei på nytt sätt

Galilei har ju ett stadgat rykte som vetenskaplig martyr: inkvisitionen tvingade honom att ta tillbaka sin (d v s Kopernikus) lära att jorden rör sig kring solen, varvid han skulle ha viskat: "Och likväl rör den sig" ("eppur si muove"). Det är ett avgörande ögonblick i historien. Där skulle författarinnan velat vara med och viska i örat på den inflytelserike: "Gör inte så, gör inte så!"

Och i historien skriver hon in sig genom att i en inspirerad skräna förvandla sig till en dåtida clown, som dock i god överensstämmelse med det problematiska källäget får nöja sig med att iaktta Galilei på avstånd. Och se, det visar sig att signor Galilei inte alls är den oskyldigt förörrättade, renhjärtade forskaren utan i stället en högfärdig och arrogant intrigmakare, som ömsom drömmer om att få kyssa påvens tå, ömsom framställer honom och kardinalerna som idioter. Påven överhopar Galilei med ynnestbevis och förklarar det fritt att diskutera Kopernikus världsbild som hypotes. Samtidigt görs det sannolikt att Galilei inte, som han påstår, har de slutliga bevisen för riktigheten av denna världsbild. Hela beviskedjan finns först när Newton publicerar *Principia* 1687.

Det rör sig ändå om en ödesstund för Västerlandets civili-

sation: "Om inte Vatikanen dragit till med Inkvisitionen, om inte påven hade satt igång den smutsiga maktapparaten i ilska över att ha blivit persiflerad, och om inte ni Galileo Galilei hade med er polemik vanställt de religiösa argumenten och retat den människa vars gunst ni tidigare sökt [...] – så hade inte den skilsmässa mellan de två kunskapsvägarna – religionen och vetenskapen – ägt rum som haft olyckliga följder för vår civilisation" (35).

Men en vändpunkt blev det alltså. Ty här var det på båda sidor de nedrigaste prestige-makt-och-tävlingsrancuner som styrde skeendet in i omvälvningar som ingen mänsklighet ännu fötts mogen att handha och som inget samhälle tar ansvar för" (33).

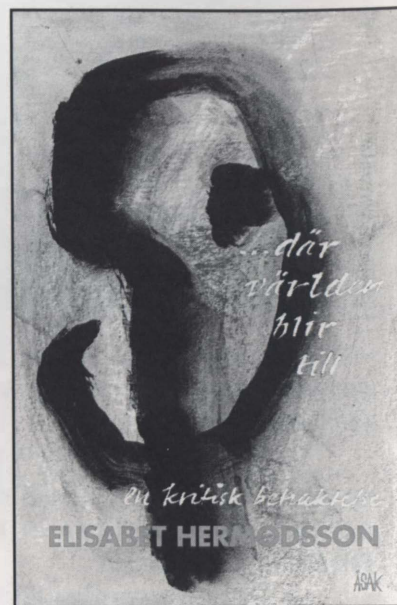
En vetenskapsman i modern mening var Galilei inte, hävdar Hermodsson, för på hans tid var vetenskap och religion inte klart åtskilda föreställningsvärldar utan sammanvävda med många trådar, liksom också med alkemi, magi och ockulta läror av olika slag. Men snart nog gick de skilda vägar, och "vetenskapen tog alltmer hand om sanningen och gjorde den till en fråga om fysikalisk-experimentell verifikation". Därmed "utarmades sanningen på sin etiska dimension", samtidigt som vi ingavs uppfattningen att objektet här "uppenbaras i sin egentliga verklighet". Men modern naturvetenskap är i själva verket, menar Hermodsson, en lära som ljuger "bort stora delar av verkligheten", "som tar heligheten och mystiken från naturen" (42 f, 48, 56).

Därmed menar sig vetenskapen ha "avmytologiserat naturen", varvid myt tänks vara något som bara religiöst och konstnärligt tänkande står för, inte vetenskapen. Men i Galilei-historien kan man se hur också vetenskapen har behov av myter, myten om den store pionjären som martyr.

Elisabet Hermodsson är ingalunda främmande för begreppet myt, men myter kan vara bra eller dåliga, de kan tjäna ut sin roll och behöva bli omgestaltade (43). Just detta sista är det alltså hon har gjort i upptakten till sin bok.

Att reducera naturen och människan

Under rubriken "Språk och världsbild" går hon sedan till rätta

med olika slag av reduktionism. "För att bli lyssnad till måste jag ha ett språk, samma språk som de talar som har makten." Alltså inte poesi, det unikas, genuinas språk i form av åkallan, anrop, besvärjelse, protest. "Ytterst är det ett samhälles härskande världsbild som avgör vilket språk som hålles för 'adekvat'." I det språket kallas kon för "foderomvandlare" och sorgen och raseriet över förödelsten av älskad natur för "miljömedvetande". "Vad har vi vunnit på att kalla natur för miljö? – Vi har förlorat naturen." (Det är samma insikt som hos T S Eliot: "Where is the Life we have lost in living? / Where is the wisdom we have lost in knowledge? / Where is the knowledge we have lost in information?")

I vetenskapens och teknikens språk är förhållandet mellan människan som subjekt och naturen som objekt inte problematiserat, utan de ses som två helt skilda enheter. Därav följer "inte bara att naturen fräntas alla andliga-kvalitativa egenskaper och uppfattas som en kontrollerbar mekanism, utan [...] dessutom att människan i forskarsituationen måste reduceras till en objektiv iakttagare, som ger de säkraste = 'sannaste' utsagorna om verkligheten om hon alltmer liknar en apparat, dvs är förutsägbar, rationell och själv kontrollerbar."

Denna människa reducerad till en objektiv registrator och kontrollant är, finner Hermodsson, inte endast ett forskarideal utan alltmer ett allmänmänskligt ideal. Enligt detta ideal gör människan anspråk på att kunna förstå allt, vilket "är detsamma som att säga att det man inte förstår, det kan man också förneka existensen av". Det är en antihuman världsbild, som bortreducerar människan som kännande, andlig varelse och förvandlar världen till apparatur.

Med Auguste Comte och hans "positivism" blev dessa principer gällande modell också för humaniora: "Av detta följde att konst och skönlitteratur inte längre ansågs kunna ge kunskap, den klassiska filosofin uppfattades nu som likställd med skönlitteratur medan ambitionen för den nya filosofin blev att definiera sig som vetenskap."

Samtidigt har den moderna naturvetenskapen skapat sin egen mytologi, "teknomytologin", i form av namn som ångström, ampère, galvanism, volt. "Man kunde då fråga sig", skriver Hermodsson och stöter oss för huvudet, "varför en vätte inte skulle kunna presentera sig för en ångström?" I båda fallen är det fråga om av människan givna namn på företeelser i naturen.

Men, tillägger hon, i motsats till det "vidskepliga" förhållningssättet till naturen, har det "förnuftiga" lett till "förödande naturskövling, störda ekosystem, utarmade jordar, förgiftade vattendrag, döende skogar. Positivismens nyttighetsdefinition på kunskap visar sig kollidera med sig själv". Och med människans herravälde över naturen förringas de värden vi brukar räkna som mänskliga, vi får en "skenhumanism". Och en (natur)vetenskap som letar efter den försvunna nyckeln, inte i det mörker där den tappades, utan i ljuset från gatlyktan, där det är lättare att leta. Det blir fråga om "rundgång i ett språk" (107).

Samtidigt, framhåller hon, växer "fruktan hos etablissemangen, hos alla dem som identifierat sig med det stagnerade och etablerade naturvetenskapsidealet, dem som identifierat sig med 'Vetenskapskyrkan' och som blivit dess överstepräster. De betraktar alla som framför vetenskapskritik som 'vetenskapens fiender', 'upplysningens fiender' (i stil med vad den härskande Kyrkan gjorde en gång [...]."

Avdelningen "Språk och världsbild" avslutas med några ord om "Big Science" – ett annat namn på den positivistiska vetenskapen, dess filosofi och världsbild. "Big Science vill jag karakterisera som ett språk, [...] ett språk vars auktoritet över verkligheten sträcker sig ut i rymden, ut i solar och stjärnhimlar, in i människans hjärnceller och livsbilder, in i fostrets framtid och de efterkommandes gener." Ett sådant gemensamt språk har naturligtvis många fördelar, men priset är högt: "naturförstörelse, ojämlikhet, våld, social utslagning", en rovdrift som hotar hela jordklotets existens. Och vetenskap och teknik går på "i samma spår som förut. Man letar efter nyckeln där man inte tappade den".

Filosofistudenten vid Stockholms högskola

I de två följande kapitlen inbjuds läsaren att följa Elisabeth Hermodssons egna spår tillbaka i tiden för att ta rätt på de motiv, argument och upplevelser som utgör stommen i hennes vetenskapskritik. Det är ett effektivt pedagogiskt grepp och blir intressant nog. Hennes kritik växte fram på 50-talet, och vi får en liten rundmålning av den intellektuella miljön vid denna tid när "det var nästan helt omöjligt att säga något kritiskt överhuvud om vetenskap och ännu mindre om naturvetenskap".

Elisabet Hermodsson läste teoretisk filosofi i Stockholm på 50-talet och kan alltså vittna om det hela inifrån. Den analytiska filosofin – en gren av positivismen – "förkunnades, bokstavligen förkunnades", konstaterar hon, "som den Enda Filosofin, inte som en riktning bland andra filosofiska skolor utan som Filosofin." Den hade "naturvetenskapen som modell, den såg sig själv som exakt vetenskap, den hade avfört de klassiska filosofier från Filosofins horisont". "De klassiska filosofiernas sk eviga frågor reducerades till problem med syntaxen och religiösa synsätt bemöttes med hån."

"Den analytiska filosofin hade många förespråkare [...] också i kulturredaktioner", fortsätter hon. Den kom därigenom att förkunnas "som en allena rådande kulturfilosofi [...]. Följden av att [denna] filosofi betraktades som Vetenskap blev att personer som innehade lärostolar i filosofi kunde bjuda ut sina idiosynkrasier som vetenskap. Och 'vetenskap' hade då ännu klangen av ovedersäglig kunskap".

Ja, precis så var det – jag kan själv vittna om saken, eftersom också jag läste teoretisk filosofi (för Anders Wedberg) i Stockholm på 50-talet.¹⁾

Elisabet Hermodsson tog denna filosofiska förkunnelse på djupaste allvar och råkade därför i en psykisk kris, "den kris som dess orimlighet försätter en i". Den som läser hennes bok kan dock se att hon inte gick alldeles lottlös från studierna: hon är väl påläst i filosofin och förmår välta sina motståndare genom en knivskarp logik och argumentationskonst! Den analytiska filosofin har själv fostrat sin passionerade motståndare.

Bilden och verkligheten

Så långt tycks mig Elisabeth Hermodssons framställning vara tät, dramatisk, spännande. Men när hon kommer in på sina erfarenheter och tankar som bildkonstnär, blir det lite tunnare, mer upprepningar. Ständigt – också i hela fortsättningen av boken – kommer hon tillbaka till sin "tes" (som återfinns också i tidigare böcker): "Den bild jag gör mig av verkligheten påverkar verkligheten." Men eftersom "verklighet" inte är något entydigt begrepp, är detta inte någon entydig utsaga. Jag har intrycket att författarinnan fixerar sig vid tesen utan att riktigt göra klart för sig – eller

i varje fall för läsaren – vad hon egentligen menar.

Å ena sidan förhåller det sig självklart så att vår bild av verkligheten påverkar verkligheten – nämligen ”vår egen” verklighet. Vi känner inte någon annan verklighet än den vi känner. Det som till äventyrs ligger bortom vet vi ingenting om och det ingår alltså inte i vår verklighet. Nya insikter och erfarenheter däremot påverkar denna vår verklighet och vidgar den. Detta är en huvudtanke i Henryk Skolimowski, *The Participatory Mind*: ”Ju känsligare och kunnigare vi blir, desto rikare och större blir vår verklighet”.²⁾ Eller som Hermodsson uttrycker det: ”*världsbilder är kulturella skapelser*” (129, jfr 141).

Men å andra sidan är det en helt annan sak att tänka sig att våra föreställningar påverkar den fysiska verkligheten, existensen av månen eller Neptunus t ex (133 f, 137 f). Det skulle innebära att man drar växlar på den så kallade ”vågkollapsen” i kvantfysiken.³⁾ Därför blir själva titeln på boken: ”...*där världen blir till*” problematisk. ”Om en världsbild alltså är en skapelse så utgör den också en påverkan på världen. Det är den bild där världen blir till” (137; obs. glidningen från ”verklighet” till ”värld”, som kan peka mot det fysiska). Javisst, om det gäller vars och ens värld och verklighet, men inte om det är frågan om den fysiska världen. I varje fall inte hos Hermodsson, för ”vågkollapsen” tillhör avgjort inte hennes ”kunskapstradition”.

Vad sedan gäller vår fysiska misshandel av Jorden på grund av vår nedlåtande syn på materien är det ju något tredje.

Tilläggs skall att också begreppet ”bild” figurerar i väl många ospecificerade betydelser, inte minst i rubrikerna. Det blir något av inflation, och ordet känns tomt.

Kunskapstörst och helhetstänkande

Men Elisabet Hermodsson verkar, som hon själv säger, i en annan kunskapstradition. Mer spännande blir det därför t ex när hon polemiserar mot vad hon kallar ”framstegsoptimistiska katastrofuppfattningar”, sådana som G H von Wrights och Stephen Hawkings. ”Våra vetenskapliga upptäckter kan mycket väl förgöra oss alla”, skriver Hawking, men det föranleder honom inte till någon uppgörelse med vetenskapsetablissemangen. Tvärtom, det som ligger honom om hjärtat är bara naturvetenskapens slutmål, ”nämligen att ’komma fram till en enda teori som beskriver hela universum’”. När Hawking talar om ”människlighetens kunskapstörst” är det nog därför bara sin och sina kollegers törst han talar om, antyder Hermodsson (98 ff).

En viktig erfarenhet gör Elisabet Hermodsson när hon arbetar med den konstnärliga bilden. Den ”fick mig att tänka att ett konstverk har ingen yttersta partikel utifrån vilken man kan förklara bildens uppbyggnad, konstnärlighet och sanning. Konstverket, liksom människan, är en helhet, som är mer än summan av sina delar” (86).

Javisst, och det är i ljust av den erfarenheten man skall se hennes kritik av Big Bang-teorins universum. Hon ser denna världsbild ”som en klart reduktionistisk modell, ett språk av siffror och kvantiteter. Den gör universum rationellt fattbart som helhet, gripbart som ett ting, mätbart och överskådligt”. Den reducerar all skapelse till kvantiteter, innebär ”ett fullföljande av den matematisering och det förtingligande som inleddes med Galilei” (108).

Denna invändning kan möjligen tyckas reaktionär, det är väl bra att vi fått ordning på universum. Men då underskattar

man den oerhörda skiljelinje som går fram här. ”Ty utifrån helhetstänkandets perspektiv är sammanhang ingenting som går att förstå genom att dela upp och betrakta bit för bit i additiv hopsamling” (110). Och resultatet av teorier som Big Bang blir, som Georg Klein säger, ett ”kallt” universum. Eller som Steven Weinberg: ”Ju mer universum syns begripligt, dess mer tycks det också meningslöst” (117).

Livet och naturen får alltså ingen mening. Går man i stället till den kristna religionen, ses det andliga som något som bara angår människan. Den kristna kyrkan har valt att se naturen som icke-andlig. Det andliga-själsliga-psykiska finns bara inom människan. ”Det som är utanför, dvs i den fysiska verkligheten = naturen, har vetenskapen fått ta hand om”, skriver hon. Men i naturvetenskapen är det som bekant inte aktuellt att vörda naturen; det är ett ovetenskapligt förhållningssätt. Därför blir den lämnad därhän som själlös materia (118).

När universum tänks som en formel, finns det heller inte längre plats för en Gud som skapare. Nämligen skapare i egentlig mening: av något helt nytt, av en helhet som är mer än summan av delarna. Den Gud Stephen Hawking talar om ”är en typisk förnuftsidé om en uppfinnare som hittar på ett patent och sedan sätter i gång maskineriet” (101 f).

En positiv erfarenhet

Så långt har framställningen varit kritisk och/eller abstrakt. Men på vägen har Elisabet Hermodsson delgett oss en upplevelse, som för henne blir en ”synvända”. Det var ”en syn, en omvälvande upplevelse som bröt igenom hinnor av intellektuella abstraktioner och gav kroppslighet åt [...] obestämda föreställningar”. Det var ”ingen dröm utan en nattlig vaknupplevelse, en slags resa ut i ett större medvetande” tillsammans med ”min älskade”. Plötsligt drogs ridåer åt sidan och ”vi befann oss mitt ute i tillvaron”. I mörkret myllrade människomassor, och rakt framför utspelade sig korsnedtagandet. ”Jag fick vara med [...] i en gemenskap av människor som i en stor kropp. Och detta var meningen med människans tillvaro på jorden nedtagandet av Människans kropp från korset. I detta fanns en kärlek.” (114).

Hon blir del av en alltöverströmmande kärlek, som inte är hennes egen men ”som fyller mig till brädden så att jag strömmar ut i det kosmos och är det kosmos, som jag samtidigt själv är en minimal del av. [...] Och jag såg att människan är en helhet av ande och materia, tillvaron är en enhet av ande och materia; vi gör fel när vi föreställer oss själen som någonting enbart innanför människan”. Den oerhörda skiljelinje som tidigare talats om kan därför sägas vara skillnaden mellan yttre och inre, objekt och subjekt, och den löper också genom den fysiska världen.

”För många människor är vad jag nu säger självklarheter. För andra är det självklarheter bara om söndagarna, andlighet som terapi och eskapism, för åter andra är det flum” (120). Men för Elisabet Hennodsson blev det så småningom ”en kunskap som inte hade att göra med att lägga fakta till fakta, utan en total-syn, som med sina färger och händelseförlopp blev mig ett ’förklaringsberg’, en symbolvärld av full känslomässig och kroppslig närvaro” (125). ”I min drömsyn är universum inte ett kallt universum. I denna bild av universums centrum är en kärlekshandling alltings mening” (129).

Detta blir Hermodssons positiva bidrag till bilden av kosmos, och i anslutning till det talar hon flerstädes om ”det ma-

giska universum”. Detta tycks mig dock lite onödigt: ”magi” ger kanske inte de bästa associationerna. Då tycks mig ett ord hon hämtar från poeten Mallarmé vara bättre. Det är inte synonymt, men också det säger något om kosmos: ”Jag tror för att vara människa – *naturen i tänkande form* – så måste man tänka med hela sin kropp, vilket gör tanken mättad och unison som violinens strängar.” ”Människa – kosmos i tänkande form.” (144).

Naturvetenskapen som filosofi

Avsnittet ”Etik och kritik” tycks mig mindre originellt och djuplodande. Det blir den motiverade men i dag ändå lite lättköpta jämmern över (natur)vetenskapens objektivitetsanspråk, påstådda värdeneutralitet, självtillräcklighet, missbruk i form av rasbiologi, beroende av militära och industriella intressen. Spelet tas hem lite för lätt, och det blir så ensidigt kritiskt. I all sin mångsidighet tycks Elisabet Hermansson sakna sinne för det som kan fångas i naturvetenskap och teknik. Liksom andra renodlade humanister har hon nog aldrig lekt med meccano.

Vad man kan notera är konstaterandet ”att naturvetenskapen är en *filosofi* om naturen, en speciell av människor skapad idé om naturen och inte naturens idé om sig själv” (202). Den grundas på vissa antagna premisser såsom Galileis tes om naturens primära och sekundära egenskaper. De primära är de som är mätbara som utsträckning, form, rörelse, antal, storhet, medan de sekundära är färger, ljud, lukter, smak, hårdhet m m. Alltså kvantiteter i motsats till kvaliteter.

Bara de första antas tillhöra naturen, medan de senare tänks tillagda av iakttagaren. ”Det kvantitativa tillhör naturen själv, allt som har med kvaliteter att göra är bortopererat [...] i denna föreställningsvärld. Naturligtvis är detta också en filosofi. En materialistisk-mekanistisk filosofi” (158).

Till kvaliteterna hör också det andliga. Att naturvetaren ”inte finner någon andlig kvalitet i materien, biologin osv. är ju för att naturvetenskapen *från början bestämt* att någon sådan inte finns. Sådant går ju inte att räkna in, att väga, att mäta”, och ”endast sådant [...] tillhör den egentliga naturen-verkligheten” (175).

Eller med några ord från Wittgenstein: ” ’Då man vetenskapligt betraktar ett faktum, betraktar man det inte som andligt, oförutsägbart, motsägelsefullt. ’ Man får det svar som frågan förutsätter.” (182)

Med detta har naturvetenskapen gjort det lätt för sig – och just därför vunnit så enorma framgångar. Men vi har blivit stående med en utarmad, denaturerad natur – som därtill förstörs just av vetenskapens och teknikens framgångar.

Sanning i snävare mening och i vidare

Avsnittet ”Sanningen flyr” är till en början anlagt som en gycklande polemik mot den analytiska filosofin, den filosofi som i *Filosofilexikonet* (1988) urskiljer ett tiotal olika teorier för vad sanning kan vara. Med två huvudavdelningar: ”sanning i vidare mening” och ”sanning i snävare mening”. Med den första känner sig Hermodsson hemma, för här är det fråga om sanning i den betydelse som traditionen gett. Inte den *moderna* traditionen, dock, ”då filosofin, efter mönster av naturvetenskapen, blev vetenskaplig och värdeneutral filosofi” (166 ff).

Men ”sanning i snävare mening”, naturvetenskapens och den analytiska filosofins sanning, skall man inte underskatta. ”De vetenskapligt upplysta kan få samma glöd i blicken som missio-

närer, de predikar renhet och tankens askes.” Den typ av ”vetenskaplig religionskritik”, som bedrevs av Ingemar Hedenius under 50- och 60-talet, ”har sin fortsättning i dag hos renläriga positivist, som arbetar på att destillera bort något kallat ’pseudovetenskap’ från ren vetenskap” (174).⁴⁾

Ingemar Hedenius kampanj är ett exempel på hur den västerländska vetenskapen usurperat sanningen. När denna vetenskap, som i kvantfysiken, tycks komma till samma resultat som uråldrig visdom, så indoktrinerar vi ”att tro att det är vetenskapen som kommit med upptäckten, att det är vetenskapen som kan bekräfta det riktiga i gamla kulturers tankar och visioner” (181 f). Vetenskapen har alltid tolkningsföreträdare, även om den skulle komma 2000-3000 år för sent.

Annorlunda med ”mystikerns sanning”. Den ”är hans/hennes personliga sanning i vilken den etiska hållningen är invävd från början. [...] den etiska personen är oskiljbar från den kunskapande” (177). Och Hermodsson citerar från den franska filosofen Simone Weil, som uppfattats som ”en modern helgongestalt”⁵⁾: ”Det underbara med mystikerna och helgonen är ju inte att de äger mer liv [...] än andra utan att i dem sanningen har blivit liv... De människor som trotsat kött och blod och inom sig överskridit en gräns [...] får på andra sidan denna gräns del av ett annat liv som inte är i första hand liv utan i första hand sanning. Sanning som blivit levande. [...] Det är det livet som är sanningens Andedräkt, gudomens Ande” (183 f).

Naturen.

...*där världen blir till* har karaktären av en samling essäer, men författarinnan har någorlunda lyckats inordna dem i ett fortlöpande tankemönster. Mot slutet blir det lite svårare att urskilja en sådan ordning, men här vävs författarinnans väg till feminism samman med hennes syn på naturen samt därtill också hennes syn på mannen. Under rubriken ”Bilderna av naturen, *naturen som moder, som häxa, som DET*” berättas om en andra nattlig upplevelse, som också den sägs vara varken sömn eller dröm. Den upplevande känner en dragning i kroppen, översköljs av en strömmande kraft, känner sig omgiven av människor, men fördömd, värdelös. Hon kastas ner i en plågsam omfamning, genomfars av fräsande vågor, känner ytterdelen av sin kropp krängas fram och tillbaka, ”nästan som om någon makt försökte vända ut och in på mitt kött”. Det kändes ”som vore jag på väg att upplösas för att tas i bruk i destruktiva syften”. Till sist släpper ”makterna” henne, hon är tillbaka i sin säng.

Och så kommer den överraskande upplösningen: ”Men jag visste att jag, i det som hänt, haft upplevelsen av att vara materien som plågades av människan. Jag var [...] det där stycket materia som slungas omkring i elektronacceleratorer [...]. [Jag fick] känna i min egen materia vad det är att vara materia i den moderna superteknokratiska forskningens händer” (195).

Rubriken till nästa avsnitt ger den adekvata kommentaren: ”Materiens sekularisering”. Javisst, det är inte bara samhället som blivit sekulariserat i vår tid utan också materien. Och den sekulariseringen är äldre: sedan Bacon, Galilei, Newton. Naturen som häxa, som skall torteras, och som DET. Men i den sekulariseringen har också kyrkans män deltagit: ”Naturen avsjälas, likställs med synd och mekanik.” Den nattliga upplevelsen ger den motsatta rörelsen: ”Hela drömmens bild av enhet uttrycker också kroppens enhet med anden eller med andra ord: förmimmelsen av materiens besjälande.” ➔

Kvinnan

"Har kunskapen ett kön?" och "Har elektronerna ett kön?" frågar Hermodsson och visar i båda fallen övertygande hur de vetenskapliga frågorna påverkas av forskarens kön. Kvinnans roll i reproduktionen uppfattas ofta nog ensidigt: "Den grekiska antikens kvinnobild: kvinnan som förvaringskruka – kompletteras i modern genteknologisk tid med kvinnan som äggfabrik!" I patriarkatets religioner och vetenskap gäller det "att dölja viktiga delar av verkligheten". Livmodern betraktas som en mörk och farlig plats "trots att vanlig enkel erfarenhet av naturen vet att mörker behövs för ett frö att gro och för ett foster att växa i moderlivet" (208, 215, 209, 216; jfr den inledande dikten om myten, s 5).

En annan märklig roll för kvinnan är som allegorisk figur i den klassiska konsten: som personifikation av Vishet, Rättrådighet, Konsten etc. Hermodsson tänker sig att denna sed skulle gå tillbaka på undertryckta minnen av kvinnostyrda samhällen, men det tror jag inte. Kollapsen av de översta dimensionerna i världsordningen under renässans och upplysning innebar till en början inte att man övergav tanken på "Varats stora kedja". De flesta bildade tänkte sig att människan befann sig någonstans i mitten av denna kedja och att det fanns lika många länkar över henne som under. Redan medeltiden hade mytologiserat dessa högre nivåer till änglar och ärkeänglar, men nu blev de i stället rationaliserade till högre former av intelligens, dygd, visdom. Det låg då nära till hands att framställa dem allegoriskt, och i ett patriarkalt samhälle som kvinnofigurer. För de manliga konstnärerna och betraktarna var kvinnan en annan slags varelse än de själva och lånade sig därför bäst till bild, i synnerhet som denna därtill kunde upplevas som skön och dekorativ. ⁶⁾

Detta innebär dock inte ett förnekande av matriarkatet. Hermodsson visar övertygande att ett matriarkalt samhälle inte kan förväntas se ut som ett upp- och nervänt patriarkalt "med förtryckta män [...] instängda i harem, misshandlade av kvinnliga tyranner". Nyckeln och förklaringen är den som Strindberg byggt *Fadren* på.

"Faderrätten = patriarkatet bygger på att släktet räknas på manssidan; moderrätten bygger på att släktet räknas på kvinnosidan. För att vara *säker* på faderskapet måste mannen [...] veta att ingen annan man kan ha 'satt sin säd' i hennes 'jord'. [...] hennes kropp måste vara hans egendom.

För att vara säker på moderskapet däremot behöver ju inte mannen kontrolleras. Moderskapet är en uppenbar realitet. När ett barn föds fram ur en moders kved, vet man ju vem som är modern. Mannen måste inte bli kvinnans egendom för att kvinnan skall veta moderskapet.

Moderrätten för alltså inte till förtryck av mannen. Ett samhälle vars system inte upprätthålls genom förtryck är fredligt" (241 f).

Skillnaden blir alltså enorm. "Patriarkat = kvinnoförtryck." "Moderrätt = social fred."

Mannen

På vägen till dessa distinktioner har Elisabet Hermodsson skickat en särskild hälsning till mannen: "Bilderna till dig". "Alla män / skall få ett nytt språk / i sina munnar/ andas in vemod / och litenhet", heter det i en inledande dikt. Och sedan uppehåller hon sig

vid "litenhetens sagofigurer": Nils Holgersson, Tummelisa, den ståndaktige tennsoldaten hos H C Andersen, men framför allt vid "Den nya Melusina" hos Goethe.

Överallt blir det klart hur litenheten för med sig ett annat sätt att vara. Det är att förlora makt men man kan ändå som Tummelisa stå för barmhärtighet och som tennsoldaten för de sanna, eviga värdena. Berättelsen om Melusina blir till en motbild mot historien om Faust: inte ägande, makt, världslig framgång, odödlighet utan fredlig samvaro i en liten värld – en tillvaro, suckar författarinnan, som kanske inte passar mannen. Men också i Faustdramats "slutord 'das Ewig weibliche zieht uns hinan' finner vi Goethes idé om den etiska, fredliga människan som står i motsättning till den Faustiska, krigiska" (232).

Att betänka för alla manspersoner.

1. Ett vittnesmål har jag publicerat i en liten skrift *Aniara – en dikt av sin tid* (Vekerum förlag 1991; not 13 på s 70 f).

2. Se min *Nya tankar, nya världar*, 1999 (s 76-90), där det citerade står som motto.

3. Något Amit Goswami gör i *The Self-Aware Universe* (1993; se min "Nya tankar, nya världar", s 184 ff).

4. Dessa renlighetsivrare utser också "Årets förvillare", en utmärkelse som bl a tilldelats den som skriver dessa rader.

5. Artikeln om Simone Weil i *Nationalencyklopedin*.

6. Jfr min introduktion av Ken Wilber "Lever vi i ett plattland" i *Vetenskapssocieteten i Lund Årsbok 1999-2000*, s 79 f.

INRE HARMONI

Sveriges största alternativmessa

KROPP
&
SJÄL

Allt inom
New Age

Ring för
program!

Med utställare från flera länder

- ♥ Huskvarna/Folkets Park 31/3-1/4 -01
- ♥ Göteborg våren -01
- ♥ Hösten 01: Göteborg, Umeå, Stockholm
- ♥ Under planering: Falun och Helsingborg

Gratis föredrag, scenprogram, spå dig, astrologi, aura-fotografering, handläsning, numerologi, akupunktur, massage, healing, naturmedel, örter, stenar, kristaller, indianhantverk, smycken, litteratur för självutveckling, CD-musik, meditationskassetter m.m.

Se program på hemsidan 2 veckor före varje mässa!

ARISTO 2000, E-mail: aristo2000@swipnet.se

Hemsida: <http://home.swipnet.se/aristo2000>

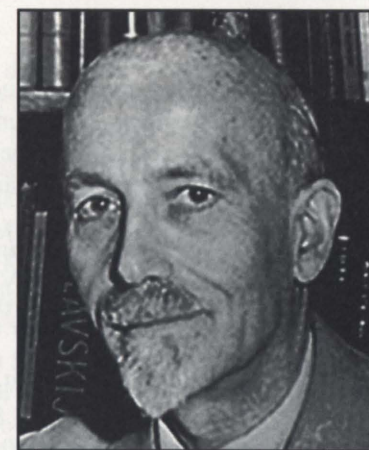
Tel: 0930-702 53, 0930-702 54, Fax: 0930-702 12

Mobil: 070-339 00 85 och 070-213 50 43

Min tro

Anna Bornstein:

Paul Brunton

Paul Bruntons blick kunde ibland få samma uttryck som blicken hos den gamla kinesiska mästaren Konfucius på den antika kinesiska sidenmålningen som hängde på väggen i hans vardagsrum. Den uttryckte en gränslös frid och såg både utåt och inåt samtidigt. Ingen detalj i den fysiska världen undgick honom, ändå förnam man tydligt att större delen av hans medvetande var förankrat i varats outgrundliga djup. Min blick behövde ibland bara snudda vid hans för att min uppmärksamhet skulle dras inåt. Det gav mig samma förnimmelse som när man somnar, ändå var jag fullt vaken. Han kom in i mitt liv för 30 år sedan. Jag var en ensam småbarnsmamma, vars materialistiska livsåskådning hade kapsejsat på livets gungande hav. Han fördes i min väg som ett svar på mitt inre rop på hjälp! Jag visste mig ingen råd. Jag kände ingen som inte tog ytan för att vara hela verkligheten. Ingen som hade varit nere i djupen, som hade kunskap om hur man navigerar där och vad för slags farkost och sjökort man kan behöva för en sådan färd.

Paul Bruntons främsta undervisningsmetod var hans blick och tystnad. För den som vill lära känna djupen är den inåtvända koncentrationen och stillheten den bästa dykfarkosten, förklarar han. Och sådan stillhet förvärvar man bara genom trägen övning. Jag kände att han såg mig i mitt innersta, mycket djupare än mitt eget medvetande nådde. "Vad ser du?" frågade jag honom en dag när vi drack eftermiddagste tillsammans i hans kök. Han svarade med ett sfinxlikt leende. Kort därpå fick jag i min hand ett litet stycke som han skrivit just om hur en andlig lärare "ser" sin elev. "Mästaren ... skådar djupt in i sökarens verkliga innersta väsen där han ser denne förenad med Överjaget. Han håller länge under tyst-

nad denna tankebild i sitt medvetande, koncentrerar sig på den med all den intensiva kraft som endast han är mäktig. Resultatet av detta inre arbete kan ibland manifesteras med detsamma i den andres medvetande, men det är troligare att det sker först efter en tid."

Det "sjökort" Paul Brunton skapade för den moderna sökande västerlänningen var inte enbart en intellektuell produkt eller ett hopkok av andra undervattenfarares upplevelser. Det var en nytolkning av den urgamla oförgängliga filosofin som förekommit i många av mänsklighetens stora andliga traditioner – en tolkning grundad på stor lärdom men också på egen erfarenhet.

Människan är begränsad bara genom sitt individuella jag och personliga psyke, förklarar han. I vårt innersta finns ett gränslöst medvetande där vi är ett med alla andra varelser och som också är källan till all vishet, kärlek och frid.

Där – i vårt väsens mitt – pulserar verkligheten in i oss, som ett rytmiskt översinnligt ljusflöde. Vår upplevelse av världen växer sedan fram inifrån var och en, den formas genom individens mentala konstitution och specifika tidigare erfarenheter, behov och förväntningar. Råven skapar sin värld, amöban och fjärilen sin och människan sin, varje individ utformar sin alldeles egna specifika version som svarar mot dess behov.

Min fysiska värld blir till på liknande sätt som mina drömmar. Alla de skiftande ting och former som jag upplever som en yttre värld är projektioner av det omedvetna psyket, både det personliga och det så kallade "kollektiva". Den fysiska världens karaktär av att existera "utanför" kommer från tankens förmåga att kasta ut sina bilder som en projektor kastar ut filmbilder på en duk. Men den fysiska världens

ting skiljer sig från drömmarna genom att de inte är enbart subjektiva fantasier. De har sin verklighetsgrund i den kosmiska intelligensen, det så kallade "världs-medvetandet". Först när jag funnit min egen mitt har jag möjlighet att verkligen förstå världen.

Jag träffade Paul Brunton en eller två gånger om året under de sista tio åren av hans liv. Jag gjorde mig nyttig på olika sätt. Vi gick igenom hans utgivna texter speciellt med tanke på den svenska utgåvan, jag lagade hans mat, handlade. Vid ett besök packade jag alla hans antika kinesiska och japanska sidenmålningar, bl a den av Konfucius, i silkespapper och brunt omslagspapper. Det var det svåraste jag har gjort, för varje liten skrynkla i silkespapperet kunde få förödande konsekvenser för de ömtåliga målningarna.

Stunderna med honom var höjpunkterna i mitt liv. Jag kom att älska honom omätligt. När han dog oväntat i en hjärnblödning 1981 trodde jag att jag skulle sjunka ner i en bottenlös förtvivlan. Jag har alltid varit mycket känslsam. Jag skulle just släppa loss mina tårar när jag tyckte mig höra Paul Brunton sakta säga hyssch... Jag hejdade mig och upplevde starkt och tydligt den inre närvaro som jag lärt mig förbinda med honom och som för mig var verkligheten i min relation till honom. Jag tyckte att jag hörde honom säga med sitt humoristiska skrott: "Få se nu Anna, om du verkligen har förstått vad jag lärt dig eller om jag har slösat min tid med dig."

Böcker av Paul Brunton är utgivna på Larsons förlag, flera av dem översatta av Anna Bornstein. Adress Box 6074, 121 06 Johannehov, tel 08-732 84 60, hemsida: www.annabornstein.com. Larsons förlag: www.larsonforlag.se.

Vedanta anses av anhängare innehålla gudomlig uppenbarelse och vara de indiska vedaskrifternas höjdpunkt. Enligt Vedanta är den individuella själen (Atman) identisk med världssjälen (Brahman). Den vise kan peka på varje ting i världen och säga till en lyssnare: du är detta!

I botten av sitt väsen är alla ting samma verklighet, världsgunden. Själen är till sin natur gudomlig. Vi är alla i viss mening gudar, men känner inte till vår sanna natur. Vi är prinsar förklädda till tiggare.

Det eviga väsendet, Det Enda, är du, förkunnar Vedanta.

Människan kan inse sin sanna natur genom introspektion. Meditation kan vara en väg till insikten om själens natur.

När insikten har nåtts och präglat individen, blir människan oberörd, fri från alla världens skiftningar: det inre jaget, Atman, påverkas ej av något materiellt, vilket i grunden är överklagt. Atmans sanna natur är evig sällhet.

Paul Brunton (1898 – 1981) har, liksom indiska vise, i introspektiv koncentration funderat över jagets sanna natur. Ett resultat av hans inåtskådande är insikten att ”ingen tanke har en varaktig existens – endast jaget som har tankarna förblir oförändrat”. Det sanna, gudomliga jaget är enligt Brunton det ”rena medvetandet”, eller Överjaget, som han menar finns bortom tankarna som personlighetens tidlösa botten, det som ”alstrar tankar”.

Brunton var influerad av indiskt tänkande. Han studerade gamla religiösa skrifter och lärde personligen känna österländska lärare som invigde honom i sina traditioners djupaste hemligheter och lärde honom yoga och meditation. Han menade, liksom Vedanta lär, att bortom världens mångfald av former finner man samma gudomliga verklighet som i sitt eget inre. En människa som nått denna insikt verkar i världen utan att vara av världen, hon dväljs i tiden men är ett barn av evigheten.

Brunton menade, liksom Vedanta förklarar, att den fysiska världen i grunden är mental, en tankevärld. Materia i egentlig mening existerar inte.

Teosofi (från grekiskans teos, gud, och sofia, vishet) är en form av spekulativ mystik. Portalgestalten är ryskan Helena Petrovna Blavatsky (1831–1891) som 1875 i USA tillsammans med några vänner grundade Teosofiska Samfundet. Avsikten var att skapa en kärna av mänsklighetens universella broderskap och främja jämförande studier i religion och filosofi samt studera de mystiska krafterna i verkligheten. ”Den hemliga läran” av Blavatsky är en av teosofins viktigaste skrifter.

Det kan sägas att H. P. Blavatskys teosofi är en blandning av olika läror, såsom buddhism och vissa former av hinduism. Hon gjorde gällande att hon stod i personlig kontakt med ”det stora vita brödrskapet”, en sammanslutning av stora mahatmor, vilka utlade viktiga sanningar för henne. Denna kontakt har dock ifrågasatts.

En grundtanke i teosofin är alltings enhet, som finns under alla de skilda livsytyringarna. Den livgivande Principen finns i oss alla liksom utanför oss i den omgivande verkligheten. Den är tidlös, evig och välvillig till allt skapat. Den kan inte ses, höras eller på något annat sätt förnimmas men kan ändå fattas av den som söker upplysning.

Teosofin säger också att alla världens stora religioner har samma höga källa och är uttryck för en universell visdom.

Tro på reinkarnation är vanlig bland teosofer.

Teosofin har ett omfattande lärosystem, men teosoferna kräver inte av sina anhängare anslutning till bestämda dogmer, utan säger att det som förenar dem inte är en gemensam tro, utan ett gemensamt sökande.

Martinus (1890 – 1981) var en dansk mystiker som i 30-årsåldern hade inre upplevelser av kosmiskt medvetande. Han kallar dem ”det gyllene elddopet”. Han såg världens sammanhang, upplevde en värld av helighet, renhet, harmoni och fullkomlighet. Han befann sig i ett hav av ljus, i Guds medvetande. Ljuset var den högsta kärleken, och det högsta väsendet. Allt levande var i sitt väsens djup förenat med Gudomen.

Utifrån sin ljusupplevelse utarbetade Martinus en kosmologi, som han lade ut i en rad böcker. Bland annat förklarade han att kärleken är den största makten i tillvaron och Gudomens grundläggande egenskap.

I överensstämmelse med Vedanta säger Martinus att det är en illusion att vi är helt skilda från varandra. Alla är vi i botten av vårt väsen *ett* och ett med världsgunden, Gud. Vi är alla egentligen gudar.

Det finns lidande i världen; ändå är, enligt Martinus, allt mycket gott. Han talar om lidandet som ”det obehagligt goda”.

Reinkarnation är en del i Martinus världsbild. Han menade att under det långa reinkarnationsloppet förbättras individen gradvis, inte minst på grund av lidandet.

Antroposofi (från grekiskans antropos, människa, och sofia, visdom) är en ockult åskådning som grundades av den förutvarande teosofen, österrikaren Rudolf Steiner (1861–1925) på grundval av hans inre upplevelser.

Antroposoferna gör gällande att det som Steiner klärvoajant upplevde var en absolut verklighet, som i princip även andra skulle kunna uppfatta. Enligt Steiner är antroposofin den kunskap som människan på översinnlig väg kan erhålla om den materiella världen. Kritiker däremot menar att det rör sig om en inre egenvärld som Steiner hade och som alltså bara fanns inom honom själv.

Antroposofin har släktskap med bl a teosofin och har även tagit upp idéer från Goethe, som Steiner var en framstående kännare av. Antroposoferna betecknar sig som kristna.

Inom antroposofin har en rad olika framgångsrika verksamheter utbildats, waldorfskolor, biodynamisk odling, eurytmi, antroposofisk medicin samt inom arkitektur, musik och måleri.

Spiritism eller **spiritualism** (från latinets spiritus, ande) är tron att man genom mänskliga s k medier kan komma i kontakt med avlidnas andar och andra väsen, som lever i andevärlden. (Spiritualism är också, och framför allt, beteckning på något helt annat, nämligen den filosofiska åsikten att tillvarons innersta väsen är ande, inte materia. Motsatsen är materialism.) Det finns olika slag av mediumskap: transtal, automatisk skrift, automatiskt tal, automatiskt konstnärligt skapande, klärvoajans och kläraudiens. Spiritism (spiritualism) finns inom olika religioner. I Sverige betecknar sig de flesta spiritister som kristna. Åtskilliga spiritister tror på reinkarnation.

Spiritister menar att det finns bevis finns för att kommunikation faktiskt förekommer med avlidna, som befinner sig i andevärlden, men inom den vetenskapliga parapsykologin anses det att det saknas bevis för en andevärld, och den dominerande tolk-

ningen där är att det som spiritistiska medier meddelar kommer från deras eget undermedvetna och inte har något med avlidna att göra.

De flesta parapsykologer och psykologer tolkar mediala fenomen som själsliga förvandlingsnummer. Själen antar tillfälligt en ny identitet, den får ett ”sekundärt jag”, som tar medvetandeströmmen i besittning; man säger också att det uppkommer en ”sidopersonlighet” genom splittring av medvetandet. Andarna ses som aspekter av mediets egen personlighet: de stiger upp i medvetandets ljus från det omedvetnas djup. De avlidna och de andliga ledare, som tycks tala genom mediet, säger inget som inte mediet själv har inom sig eller snappar upp från omgivningen. I det mediala tillståndet är, liksom under hypnos, den normala verklighetskänslan borta, och andarna ”ljuger” därför ogenerat om vilka de är. De tycker att de är den som de säger sig vara. Man kan dock tillägga som ett slags brasklapp: människans mentala processer är ännu ofullständigt förstådda.

Bland argumenten för spiritismen finns iakttagelser av klärvoajanta personer, som sett hur anden frigjort sig efter den fysiska döden och, som det synes, i en kropp av annat slag svävat bort mot en annan verklighet – kanske andevärlden!

Swedenborgianism är en religionsriktning av spiritistisk typ, som utgår från den svenske naturforskaren och mystikern Emanuel Swedenborgs (1688–1772) förkunnelse, grundad i hans inre upplevelser av medialt slag. Swedenborg erfor att han hade kontakt med änglar och andar, som undervisade honom, och han såg himlar och helveten. Han upplevde också att Gud själv uppenbarade sig för honom och sa att han hade utvalt Swedenborg till att avslöja Bibelns verkliga budskap för människorna. En kritisk tolkning av Swedenborgs syner är att de i verkligheten har sin grund i hans egen personlighet, hans egna tankar om världen.

Swedenborg upplevde bl a att de andra planeterna i vårt solsystem var bebodda. På Venus levde både goda och onda intelligenta varelser, månen var bebodd av småväxt folk, men de bästa fanns på Mars.

New age-kanalisering är en form av spiritism. Till skillnad från inom den vanliga spiritismen upplever new age-medier mest kontakt med visa andar, inte ofta med avlidna. Det kan röra sig om Gud, Jesus, ärkeänglar, ledaren för en rymdflotta och andra visa intelligenser, men även djur, såsom valar och delfiner. Bevis för andarnas identitet efterfrågas inte. Att höra en inre röst är vanligt hos new age-medier.

Beträffande inre röster kan påpekas att även mentalt sjuka kan höra röster i sitt huvud. Dock är medialitet ingen mental rubbing – mediet fungerar väl i samhället – utan troligen en följd av det sätt varpå det mänskliga psyket fungerar. Vi vet att bara en del av vårt psykiska liv är medvetet. Från det undermedvetna stiger ständigt meddelanden upp till dagsmedvetandets yta. Vi upplever detta som våra egna tankar, men ibland hos vissa människor kan det ta form av meddelanden från främmande intelligenser.

Det omtyckta bokverket **A Course in Miracles** har tillkommit genom en inre röst från ”Jesus” hos den amerikanska psykologen Helen Schucman (1909–1981).

Helen Schucman har beskrivits som ateist, när den inre rösten började tala inom henne, och därmed främmande för tankarna i mirakelkursen. Men enligt uppgift var hon som ung väl bekant med New Thought-rörelsen, och det tycks vara de tan-

karna som tog form i den filosofi hon hörde i sitt inre. Det är rimligt att tänka sig att hon som vetenskaplig psykolog trängde undan religiösa tankar, som hon hade omhuldat. Dessa levde sedan kvar i omedvetna skikt av hennes psyke, varifrån de till sist bröt sig en väg upp i dagsmedvetandet som en ”inre röst”.

I A Course in Miracles känner vi igen väsentliga tankar från Vedantafilosofin. Kursen förkunnar således bl a att vi alla i kärnan av vårt väsen är Ett. Vi är inte helt avskilda från varandra. Mirakelkursen lär också att universums grund är den universella kärleken, som finns överallt, och i var och en av oss. I botten av vårt väsen är vi denna kärlek, som är den kraft som byggt upp universum och håller det samman. Om vi inser, förkunnar kursen, att vi hör ihop med allt levande, försvinner all rädsla och all känsla av främlingskap och vi känner i stället samhörighet och förståelse.

En grundtanke i A Course in Miracles är att den fysiska verkligheten som vi lever i, egentligen är en illusion, ett slags drömvärld – ett ”lån” från indiskt tänkande.

Mirakler är något naturligt, förkunnar mirakelkursen. De inträffar som naturliga följder av kärlek. A Course in Miracles är bl a en kurs i hur man får mirakler att hända i livet. Kärnan i undervisningen är kärlek. Kursen vill ta bort blockeringar, så att vi kan se kärlekens närvaro i livet, en närvaro som är vår naturliga arvedel i livet. Kärlekens motsats är rädsla. Där inte kärleken finns, där finns rädsla.

Eileen Caddy hör en stilla röst i sitt huvud. Hon kallar den ”Guds röst”. Den var vägledande när new age-centret Findhorn i Skottland skapades. Kärleken är det centrala i Eileen Caddys budskap. ”Mitt barn”, säger rösten, ”du kommer alltid att märka att kärleken är botemedlet mot allt. /.../ Kärlek förändrar och förvandlar verkligen som ingenting annat kan, för den är den största kraften.”

Det handlar hos Eileen Caddy mycket om alltings enhet och helhet. Gud finns i allting. Gud är vårt innersta väsen, och vår kraft. Insikten om detta fyller en människa med självförtroende och glädje. ”Jag är inom er”, säger Gud. ”Jag är den stilla, klara mittpunkten av fullkomlig frid.” Detta är en djup form av mystik, som känns igen från Vedanta-filosofin.

Reinkarnation är idén att en människas själ tidigare har existerat i en rad fysiska kroppar efter varandra i tiden och att själen efter den nuvarande kroppens död återvänder till nya liv som till det yttre helt andra människor. Reinkarnationstron är vanlig framför allt i Indien, men den förekommer även i västerlandet, bl a hos teosofer, och den fanns i antiken, exempelvis hos Pythagoras.

I Indien finns föreställningen att en människa kan ha varit djur i tidigare liv och kan bli djur i följande inkarnationer. Indiern ser gärna återfödelse som något de vill bli befriade från, för att uppgå i nirvanas frid, medan man i väst ser inkarnationernas rad som något mycket positivt, en lång andlig uppåtående väg mot fullkomning: goda gärningar i det nuvarande livet ger ”god karma”, vilket betyder ett bättre nästa liv – dåliga gärningar ger ”dålig karma”, vilket innebär besvär i kommande liv med nyttiga lärdomar i den uppåtstigande utvecklingskurvan. Att en människa kan återfödas som ett djur tror man i allmänhet inte i väst. Det glädjande med återfödelse är för en västerlänning att en människa inte skall dö, utan i stället återfödas. Ja, hon är odödlig.

Buddhismen, med en tro på reinkarnation, har ingen lära om själen, utan ser det inre i människan som en ström av mentala processer. Det finns således enligt buddhismen ingen själ som återföds; i stället är det fråga om vissa mentala tendenser som kommer tillbaka hos en ny individ.

Även om bevis för reinkarnationsläran saknas, så finns det vetenskapliga stöd för den. Man tänker då framför allt på fall där små barn börjar berätta om ett tidigare liv och i några fall ger sådana upplysningar om den döde, som de minns sig ha varit, att det förefaller som identitet kan föreligga. Den amerikanske psykiatern professor Ian Stevenson är den ledande pionjären på forskningsområdet.

Experiment att med hypnos eller andra slag av suggestioner föra en människa tillbaka till minnen av tidigare liv har inte gett övertygande bevis för återfödelse. Frågan är dock livligt omdebatterad.

Det finns vuxna västerlänningar som anser sig ha hågkomster av tidigare liv, men det torde i allmänhet inte vara möjligt att göra en värdering av dessa upplevelser.

New Age (nya tidsåldern) är ett begrepp som flitigt används i dessa dagar – ibland, oegentligt, som synonym till nyandligheten. Eftersom det finns olika meningar om vad begreppet står för, är det svårt att ge en beskrivning av idéinnehållet. Min berättelse om New Age finns i boken "Stora tankar i vår tid".

Men man känner i New Age-tänkandet ofta igen tankar från Vedantafilosofin, teosofin och spiritismen. En helhetssyn på universum och på människan är vanlig inom New Age, liksom vegetarism och tro på reinkarnation. Positivt tänkande, healing och meditation är vanliga metoder.

I "Stora tankar i vår tid" har jag skrivit:

"I nya tidsåldern uppfattas universum som en enhet, ett sammanhängande helt, en enda organism, där delarna är intimt förenade och påverkar varandra. Universum är inte en själlös maskin, bestående av död materia. Och det är inte ett slumpens verk, utan något dynamiskt levande, ett ständigt skapande oändligt intelligent medvetande.

Det är medvetande som är universums substans, världsgrunden.

/.../

Varje individ är en kamrat med allt annat liv, eftersom vi alla, människor och djur, existerar i samma världsgrund som barn av samma universum."

Buddhism är en världsreligion grundad på Buddhas (ca 560–480 f Kr) förkunnelse. Den har framför allt utbredning i Sydöst- och Östasien. Enligt Buddha (som är en hederstitel och betyder den upplyste) är livet fyllt av lidande, som upprepas genom inkarnationernas rad, men en människa kan bli fri från återfödelseernas kretslopp genom att släcka livstörsten och uppnå nirvanas frid, vilket innebär att återfödelseernas rad bryts.

Buddhismen saknar gudsbegrepp. Därför förekommer inte bön till en högre makt, utan i stället meditation, som leder till insikt, självkontroll och självutveckling.

Buddha lär oss att ingenting är bestående, att allt lyder under förändringens lag. Även den enskilda människan förändras ständigt, både i inre och yttre avseende. Någon själ, som överlever kroppens död eller reinkarnerar, finns inte, utan vad som existerar är en oavbruten ström av mentala processer.

Eftersom allt är obeständigt, är det ovist att binda sin lycka vid det som i morgon kanske är annorlunda eller helt har upphört att existera.

Läran om icke-jaget gör slut på egoismen. Eftersom det inte finns någon bestående själ att värna om, kan vi släppa all själviskhet och i allkärlek verka för alla varelsers bästa.

Medkänsla är ett viktigt begrepp inom buddhismen. Den buddhistiska etiken säger att en människa skall vara god mot allt levande, undvika att skada något och arbeta på att utbilda sina egna goda egenskaper, så att hon blir till glädje för andra.

Buddhismen har inga svar på metafysiska frågor. Den ger endast råd om livsställning, om hur en människa bör vara i en föränderlig värld.

SM

Litteratur:

Vedanta

Swami Nikhilananda: Vivekananda. Ingivelsens ord (Proprius 1971).
Ramakrishnas samtal (Proprius 1969).
Vedanta, www.sokaren.se/INDEX33.HTML
Atman/Brahman, www.sokaren.se/INDEX61.HTML
Vivekananda av Brita Rodosi, www.sokaren.se/INDEX55.HTML

Paul Brunton

Paul Brunton Stiftelsen, Box 6074, 121 06 Johanneshov. Tel. 08-732 84 60.

Teosofi

Teosofiska Samfundet, Karlplan 5 B, 114 60 Stockholm. Tel 08-661 68 83.

Martinus

Världsbild förlag, Vasavägen 9, 181 42 Lidingö. Tel. 08-767 38 17.

Antroposofi

Antroposofiska Sällskapet, Pl 1800, 153 91 Järna.

Spiritism/spiritualism

Ramsbergsgården, 711 98 Ramsberg. Tel. 0581–66 03 00.

Swedenborgianism

Skandinaviska Swedenborgssällskapet, Tegnérkunden 7, 111 61 Stockholm. Tel. 08-796 81 79.

A Course in Miracles

Nätverket för Mirakelkursen, Varmfrontsgatan 22, 128 34 Skarpnäck. Tel. 08-93 25 08.

Eileen Caddy

Resonans förlag, Stjärnsund, 770 70 Långshyttan.

Reinkarnation

Reinkarnation, www.sokaren.se/INDEX31.HTML
Reinkarnationens mysterium, www.sokaren.se/INDEX110.HTML

New Age

Sven Magnusson: Stora tankar i vår tid. Perspektiv på New Age. Wrå förlag, Hölö. Tel.08-55159065.

Buddhism

Många böcker finns på bibliotek.
Vad kan vi lära av Buddha? www.sokaren.se/INDEX118.HTML

Buddha dhamma sanga:

home.swipnet.se/kerstin/buddha/2.html

Tio råd har Buddha gett oss i Kalamasutta:
acceptera inte något bara för att andra säger det
acceptera inte något som bara är sägner
acceptera inte något bara för att det är tradition
acceptera inte något bara för att det uttrycks i skrifter
acceptera inte något bara för att det är antaganden som bygger på logiska iakttaganden
acceptera inte något bara för att det är en slutledning
acceptera inte något bara för att det sammanfaller med förutfattade meningar
acceptera inte något bara för att det stämmer överens med dina åsikter
acceptera inte något bara för att det ser ut som en sanning
acceptera inte något bara för att läraren säger det.

Krishnamurti Center i Stockholm:

www.abc.se/~m437/html

"Friheten är ett sinnestillstånd – icke frihet från någonting utan ett frihetsmedvetande, en frihet att betvivla och ifrågasätta allt och därför så intensivt, aktivt och starkt att det förkastar varje form av beroende, slaveri, likriktning och godtagande. En sådan frihet innebär fullständig ensamhet. Den människa som i denna bemärkelse är totalt ensam, är oskuldssfull och det är oskulden som befriar sinnet från sorgen."

J. Krishnamurti

Friskare Liv:

www.friskareliv.com

Citat:

Det bästa med framtiden är att den kommer med en dag i sänder.

Abraham Lincoln

De människor som fått ut mest av livet är inte de som levt ett sekel utan de som levt varje minut.

Gabrielle Colette

Läraren kan öppna dörrar, men du måste gå in själv.

Kinesiskt ordspråk

Affirmationer i vardagen:

"Jag håller fint och trivsamt omkring mig."

"Jag hinner göra det som måste göras, i en lugn och harmonisk takt."

"Idag ska jag göra mitt bästa och vara nöjd med det jag gör."

"Idag vill jag se det positiva i min omgivning."

Argument för vegetarisk kost:

Är aptitlig, färgrik och vacker att se på.
Rätt sammansatt är den näringsriktig för såväl barn och vuxna som gravida.

Spar på jordens resurser och miljö.

Är mer ekonomisk.

Gör att fler människor kan få mat för dagen.

Bidrar till bättre hälsa och innehåller mindre miljögifter.

Är djurvänlig.

Känns etiskt riktig.

Säjs kunna bidra till människans andliga/mentala utveckling.

Hälsofrämjandet:

www.halsoframjandet.se

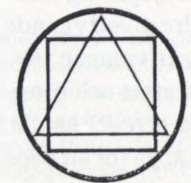
Citat:

Livet är icke – det bygges!

Are Waerland

De som tror att de inte har tid för fysisk träning, måste förr eller senare avsätta tid för sjukdom.

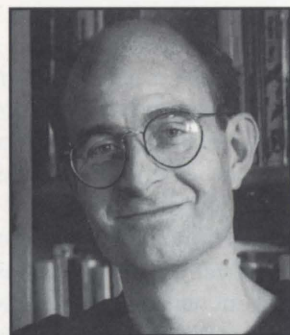
Edward Standley

Alkemi är konsten att framställa immateriellt guld. Om människan kan iakttä världen och sig själv utan egna normer, fördomar, åsikter och känsloreaktioner; om hon kan se världen och sig själv utan någon personlig vilja eller personligt motiv, så finns möjligheten till sann transmutation av det oädla. Den sanna Transfiguristiska Alkemin, den alkemi Rosenkorsets Skola äsyftar, är och har alltid varit den enda vägen till "finnandet av de Visas Sten", den nyfödda Himmelska Personligheten – Guldets. Vi hoppas att alla som söker skall kunna finna detta guld.

Det finns en introduktionskurs i Rosenkorsets gnostiska filosofi, som går att beställa genom att sätta in 150:- på pg 6386275-9. För ytterligare information ring eller skriv till:

LECTORIUM ROSICRUCIANUM
Det Gyllene Rosenkorsets Internationella Skola
EDSHULT SÄTERI - 575 93 EKSJÖ - TEL 0381-450 40
www.lectoriumrosicrucianum.org

Krönika Olav Hammer

Varje livsåskådning brukar hylla sina föregångare. Det går knappast att föreställa sig en kristen som inte känner till vilka Paulus eller Luther var, eller en socialist för vilken Marx och Lenin är obekanta namn. I kontrast med de "stora" traditionerna är vår tids nyandlighet märkligt historielös. Böcker skrivna av några av de mest omtänkta författarna, från sjuttioalets Fritjof Capra till nittiotalets James Redfield och Deepak Chopra, brukar härleda mycket av samtidens intressen till ett vagt ursprung i Orienten eller hos olika naturfolk. "New Age", sägs det, är egentligen "Old Age".

Men ju mer man fördjupar sig i idéhistorien, desto mindre övertygande känns den här historieskrivningen. Avståndet mellan västerländskt och österländskt, mellan det nya och det gamla, är ofta ofantligt stort. Låt gå för att både hinduer och många västerlänningar tror på själens återfödelse. Men hinduerna har traditionellt betraktat reinkarnationen som en tröstlös, evig rundgång av återfödelse, ömsom som människa, ömsom som djur. Västerlänningars mera optimistiska syn på självavandringen som en trappa av andlig utveckling är fullständigt främmande för de klassiska indiska kulturen. Vår version av reinkarnationstanken är snarare ett led i en genuint västerländsk tradition. Den har skapats och förvalts av människor som ingått i en lång europeisk historia av spekulativa livsåskådningar: en historia som är så gott som bortglömd. Vem känner idag till de personer som, trots kyrkans stora makt, vågat spekulera om en helt annan världsbild än den som prästerna och teologer fört fram? Den västerländska reinkarnationstanken formulerades inte av olika indiska guruer, utan av individer med namn som Isaac Luria

(1534–1572), Giordano Bruno (1548–1600), François Mercure van Helmont (1614–1699) och Anne Conway (1631–1679).

Ironiskt nog är det inte kyrkan som varit mest aktiv när det gäller att lägga en dimridå över denna historia. När den moderna tidsålderns mest inflytelserika nya religiösa rörelse, Teosofiska Samfundet, grundades i mitten av 1870-talet, såg man sig själv som arvtogare till just denna västerländska dolda tradition. Men efter några år flyttade Samfundets grundare Helena Blavatsky och Henry Olcott till Indien. Teosofin som lära ändrade inte skepnad radikalt. Däremot började man nu förklara att dess tankar i själva verket återspeglade buddismens innersta kärna. Och alla de västerländska alkemister, astrologer, mystiker och spekulativa filosofer som flitigt citerades i Blavatskys tidigaste skrifter, försvann i stort sett ur historien. I teosofins kölvatten började allt fler att tro att det sägenomspunna Österlandet var nyandlighetens främsta källa.

Man kan naturligtvis vara en lyckligt sökande människa och inte känna till någonting om sin historia, precis som man kan vara en god kristen utan att ha minsta aning om vilka Augustinus eller Calvin var. Men människor brukar vara mer nyfikna än så. När det för några år sedan gick upp för folk att den tyska nunnan Hildegard av Bingen stått för en minst sagt oortodox visionär kristendom, svepte en formlig Hildegardfeber genom Sveriges nyandliga miljö. Men Hildegard är bara en av hundratals egensinniga och fascinerande gestalter. Man behöver inte nödvändigtvis leta hos indianer eller tibetaner för att hitta alternativ till teologernas systembyggen. Sökare, gräv där du står!

Sökare?

Du är kanske, liksom jag, en sökare. Hur söker man då, bäst? Ja, det är individuellt. Några är väldigt öppna och kan tänka sig olika sanningar. Andra är mycket kritiska, granskar olika påståenden om världen och har lätt att se fel och brister.

Det kan vara en god idé att förena öppenhet med ett kritiskt ifrågasättande.

För min del tycker jag att man skall efterfråga skälen för påståenden som görs. Inom det andliga/religiösa/ockulta området påstås väldigt mycket, men om man tittar litet kritiskt på det som sägs, så finner man ofta att det "hänger i luften", det har inte riktig grund i kunskap eller förstånd: övertygande skäl anges inte. Författaren, eller talaren, vill att han/hon skall tas på orden utan ifrågasättande. I sådana fall tycker jag att man skall vara minst sagt försiktig med att ta till sig vad som sägs – för att inte i onödan lura sig själv.

Finnare?

Några har funnit en lära som förklarar allt. Ingenting av vikt återstår att veta. Man blir lätt en aning förvånad över den trosvissitet som några äger. De framstår som något av troskonstnärer. De kan tro på nästan vad som helst, tycker man. Men alla vi som inte sitter inne med en full förståelse av verkligheten, har väl i alla fall funnit något. För många är det just detta, som är sökandets resultat, att klarhet uppnåtts i delfrågor.

Några söker framför allt kunskap om vad en "vardagsvis levnad" innebär, hur man gör det bästa av sitt liv. Det var exempelvis Peter Sandblads inriktning. För min del är jag mer intresserad av frågan "vad är sanning?": varför finns världen, varför finns vi, vad är livets mening, finns Gud, finns en fortsättning av det individuella livet efter döden, är reinkarnation en verklighet?

Men Sökaren tar också upp frågor som rör vardagsvisdom, även om detta kommer något i skymundan.

Jag har också ett visst intresse för "det okända", eftersom sådant, om det finns, måste bakas in i vår bild av verkligheten.

Jag vill inte dölja att intresset för denna tidskrift minskar. Upplagan har halverats under 15 år. Det är nog TV-tittandet som tar över intresset, med ett förtylligande som följd.

Själv har jag fyllt 70 – med den visdom som hör åldern till...

Min vitalitet räcker kanske ännu en tid. Men de ekonomiska resurserna är begränsade.

SM

Hittat på Internet

Föreningen Rädda Individen, FRI, beskriver sig som "en stödförening för människor som förlorat vänner eller anhöriga till vad vi kallar en destruktiv rörelse". FRI ger också stöd till avhoppare från religiösa rörelser. Föreningen, som bildades 1984, är oberoende av religiösa sammanslutningar och verkar helt ideellt.

Nära 400 avhoppare från olika religiösa rörelser har berättat för FRI vad de varit med om.

I sekterna utsätts medlemmarna för stark påverkan: *mind control*, ett slags programmering, som bestämmer vad de skall tro på och verka för.

Det är helt vanliga människor som hamnar i destruktiva rörelser, berättar FRI. Man kan möta deras värvare på gatan. "Det är inga 'konstiga' människor som är medlemmar, utan helt vanliga människor.../De är trevliga och ofta unga och vackra." Värvarna tror benhårt på sin rörelse. De har ett gott uppsåt.

Det är i synnerhet unga, oerfarna och ofta osäkra människor, som de destruktiva sekterna vill värva. Dessa är kanske ivrigt sökande och inte på sin vakt mot sekters fagra tal, som de i början tycker verkar lo-

vande.

Väl inne i rörelsen blir medlemmen psykologiskt manipulerad till hängivenhet och beroende.

Karaktéristiskt för destruktiva sekter är, enligt FRI, att ifrågasättande inte tillåts. Skrifter med en väl tillrättalagd bild av sekten sätts i händerna på den nya medlemmen. Sekten gör gällande att den har Sanningen om livet, till skillnad från andra rörelser.

Medlemmar kan hotas med att de lämnar Gud, om de lämnar rörelsen. Rädslan för Guds straff kan därför hindra medlemmen att hoppa av.

FRI försöker genom information hindra att människor hamnar i "destruktiva sekter" och föreningen åtar sig att avprogrammera sektmedlemmar, det vill säga vid samtal ge dem korrekta informationer om sektens verkliga natur. Ofta finns det besvärande fakta om en sekt, som sekten försöker dölja och som medlemmen inte känner till.

Det kan tilläggas att det, enligt FRI, även finns icke-religiösa destruktiva sekter, till exempel med olika metoder för personlig utveckling.

Adress: home.swipnet.se/~w-64518

LJUSBÄRAREN

– ett nätverk för samarbete i den nya tiden.
Hemsida: <http://hem.passagen.se/ljusbararen>
Tel. 042–16 00 78
Monica Ardenmark

MASSAGEBÄNKAR & -STOL

ETTARIG BILDANALYSUTBILDNING

med **Kristina Wennergren**
KONTINUERLIG KURSSTART
VARJE HALVÅR I TRE STÄDER:
♥ **Umeå** veckorna 2 och 31
♥ **Stockholm** veckorna 4 och 24
♥ **Göteborg** veckorna 6 och 29
Bildtolkningscentret, Box 2145,
448 02 TOLLERED, Tel: 0302-320 37
Fax: 0302-320 72, Mobil: 070-213 50 43
<http://home.swipnet.se/bildtolkningscentret/>

Hos **ESOTHERACIM-KURSER** finner Du den kursform av **MIRAKELKURSEN** som fn passar just Dig. För nedanstående kursutbud väljer Du själv i samråd med kursledningen lämplig tid och plats. Trivs annars på Marielunds natursköna kursgård från 1800-talet i Mörap, 15 km utanför Helsingborg.

Vi erbjuder dig ACIM®-föredraget "ÅTER TILL KARLEKEN" med diskussion.

INTRODUKTIONSKURSER i form av veckoslutsseminarier-workshops.

GRUNDKURSER där vi lär känna A COURSE IN MIRACLES® (ACIM's) bärande huvudtankar och begrepp i både teori och praktik.

FORTSÄTTNINGSKURSER där vi vidgar vår inre resonans för ACIM'S centrala budskap både teoretiskt och praktiskt.

HUVUDKURSEN i COURSE IN MIRACLES för erfarna såväl som mindre erfarna ACIM-studerande. Vi studerar kursen på djupet ett veckoslut i månaden (start fredag kl 18.00 med middag, avslutning söndag kl 17.00 - 18.00 med middag.) Ring om aktuella kursdata!

TEMAHELGER OCH TEMAVECKOR om centrala teman i ACIM såsom –Speciella och heliga relationer i ACIM's ljus, –Hur ska jag handskas med mitt ego, –ACIM's förlåtelsebegrepp och –The Real World -den verkliga världen. Ring om kursdata för den allra närmaste tiden!

CLEARINGHELGER. Du lär känna Dig själv på ett nytt sätt och finner lösningen på Dina relationsproblem.

COUNSELLING privata konsultationer för Din aktuella livssituation. **PERSONLIG HEALING** enligt ACIM och mottot "Hälsa är inre frid". **ACIM-INSPIRERAD TERAPI** i syfte att hjälpa dig som upplever oro, rädsla, panikångest, sociala eller andra fobier och depression.

Som kursledare har Du Hans-Jörgen Gerloff, fil.mag. i naturvetenskapliga ämnen, humanolog och ACIM-terapeut, esoteriker och andlig inspiratör på bred front och sedan ett drygt tiotal år känd som tolk för och erfaren kursledare i "A Course in Miracles".

Avsikten är att ge underlag för att praktiskt kunna förändra den enskildes personliga livssituation i positiv riktning mot att fungera och därför också må bättre! Du spar tid och kraft genom att inse att **KONTAKT MED KARLEKEN I TILLVARON ÄR ETT LIVS-**

VILLKOR OCH ATT HÄLSA ÄR ETT RESULTAT AV INRE HARMONI.

Säkra Ditt deltagande genom att boka den kurs Du söker i god tid! Du är välkommen att per telefon eller brev rekvidrera en kursbeskrivning samt praktisk information om kost och logi, priser, vägbeskrivning mm.

Alla praktiska upplysningar genom:

ESOTHERACIM-KURSER
Hans-Jörgen Gerloff,
Ryttmästaregatan 3B, 254 53 HELSINGBORG.
Tel: 042-13 56 94 eller 042-14 08 10

Var vänlig ange tydligt egen adress och helst telefonnummer.

Endast nuet finns

Eckhart Tolle: *Lev livet fullt ut!*
Översättning: Eva Trägårdh.
Energica förlag.

Eckhart Tolle är född i Tyskland och har utvandrat till Nordamerika. När han var 20 år gammal, kom han in i en djup depression som varade i tio år. Han hade ihållande ångest och åltade självmordsplaner. Plötsligt gick han in i extas och befann sig under fem månader i ett ständigt glädjerus. Under en tvåårsperiod kunde han inte företa sig någonting och förlorade sitt arbete, sitt hem och, som han säger, sin sociala identitet. Han satt nästan två år på parkbänkar och fröjdade sig åt allt och intet.

Med utgångspunkt från sina upplevelser under denna först svåra och sedan subjektivt lyckliga tid har han utarbetat en positiv tro, som han menar kan hjälpa alla människor att leva ett mer harmoniskt liv. Han påpekar upprepade gånger att det inte gäller att intellektuellt förstå det han säger utan att liksom känna att det han säger är rätt. Det är därför inte svårt att inse att en läsare finner motsägelser och många underligheter i boken.

Käran i läran är att blott nuet finns, en filosofisk tanke som förfäktats av många, exempelvis Henri Bergson. Eftersom endast nuet finns, så skall man inte, enligt Tolle, alls bekymra sig om vad som hänt (förfluten tid) eller vad som kommer att hända (framtiden). Gör man det, så blir man bara bedrövad. Man grämer sig över att man gjort eller inte gjort det och det och man oroar sig för att det eller det kan inträffa. Det som är för handen just nu har inget med det förgångna att göra och inte heller med det som kommer att ske. Slutsatsen blir att det inte

finns något negativt alls, det har ju passerat eller inte hänt. Tiden är helt enkelt en illusion.

Visst är det utmärkt att varar positiv och att försöka se allt från den ljusa sidan men att som författaren säga att allting måste godtagas och att ingenting spelar någon roll är nog omöjligt för en vanlig människa att gå med på. Enligt Tolle borde även en sinnessjuk krympling som håller på att steglas i en tortyrkammare kunna uppleva befrielse och därmed lycka.

Genom yogalikhande övningar kan man enligt Tolle koppla bort sin tankeverksamhet, bromsa den fysiska kroppens åldrande och stärka sitt immunförsvar. Som läsare undrar man varför man skall bekymra sig om ålder och sjukdomar. Speciellt åldrandet är kopplat till framtiden, som ju inte existerar.

Tolle talar mycket om Jesus, en person i förfluten tid, men hurvida Tolle är kristen eller inte är svårt att ha en bestämd uppfattning om, eftersom han menar att målet med människans liv är döden och att Gud är ingenting.

Vad jag inte kan se någonting positivt i är att ge ut en bok på 187 sidor med endast en avstavning (möjligen två).

Rolf Ejvegård

Tre Q:n

Danah Zohar & Man Marshall: *Själs intelligens*. Översättning: Göran Grip. Forum.

Författarna Zohar och Marshall har enligt bokens förord tillsammans skrivit denna bok, men den skrivs hela tiden i jag-form och är dedicerad till "min far", tydligen Zohars pappa. Ämnet är själs intelligens, på engelska "spiritual intelligence" och det förkortas SQ i analogi med IQ

och det på 1990-talet uppkomna uttrycket EQ. IQ, på svenska IK = intelligenskvot, anger som namnet visar en matematisk kvot. Så gör inte EQ (=känslans intelligens, på engelska "emotional intelligence") och än mindre SQ, varför man kan ifrågasätta valet av termer. Någon normal själsintelligens tycks det inte finnas och det är litet svårt att överhuvudtaget få riktigt grepp om vad SQ är. Det sägs också uttryckligen att SQ inte kan kvantifieras.

Att infallsvinkeln är holistisk är helt klart och att IQ och EQ på något vis innefattas i SQ tycks vara en förutsättning, men vad SQ har som är helt eget är svårare att precisera. Jag får närmast intrycket att det rör sig om ett religiöst tänkande där fokus är livet som helhet, kopplat till döden.

Gemensamt för de tre Q:n är att de är beroende av hjärnaktiviteten och därvid av olika delar av hjärnan. Gemensamt är även att de uppvisar minnesfunktioner och sålunda är avhängiga bestämda inlärningsmoment. Olika neurala konnektioner med skilda biokemiska processer skulle därmed bildas. En stor del av boken sysslar just med hur man kan gå tillväga för att förbättra sin SQ, fast den nu inte kan mätas.

Innehållsmässigt blir SQ dock för mig en gåta. Till den själsliga intelligensen hör alla religioners goda sidor: kärlek, fördragsamhet, tolerans, givmildhet, kreativitet, självmedvetande o.s.v. Att anhängare till dessa trosåskådningar (islam, judendom, katolicism, hinduism, buddhism med flera) tar struptag på varandra behandlas inte. Det skulle förmodligen bli lättare för läsaren att följa med i resonemangen om alla dess hänvisningar till religioner togs bort och en koncentration gjordes på "den goda människan", men på något vis får man intrycket att religiositet är oerhört viktigt därför att det öppnar möjligheten att någonting överlever den enskilda individen. På så sätt blir SQ i sig ett trosbegrepp även om ambitionen hela tiden är att göra det så konkret och vetenskapligt som det någonsin går genom att utgå

från hjärnfysiologi.

Kanske den tyska poeten Rainer Maria Rilke har rätt när han skriver (citerat i boken):

Sök inte de svar som inte kan ges dig,
eftersom du inte kan leva dem,
och meningen är att leva allting.

Rolf Ejvegård

Meditation på zen-vis

Hans Hof: *Bli mer människa*. Benedictum bokförlag, Uppsala, 2000.

Hans Hofs bok kom ursprungligen 1974, därpå ett nytryck 1985, och nu kommer en utgåva med nyskriven introduktion och sammanfattning.

"Bli mer människa" beskriver mycket detaljerat grunderna i en form av japansk zen-meditation, som Hof kom att praktisera via sin lärare Taisen Deshimaru. Enligt Deshimaru har meditationen "i hög grad gått fel både i hans hemland Japan och i Indien. Dels har den många gånger blivit ett självändamål, ett navelskådande och en flykt från verkligheten. Dels har den lämnat ett tomrum som nu på ett tragiskt sätt håller på att fyllas med västerländsk industrialism och monoman aktivitets-inställning. /.../ Den kontemplativa attityd, som en gång var utmärkande för Orientens människa, finns snart inte längre."

Tanken med meditationsformen za-zen är, enligt Hof, att förena utåtvänd aktivitet med ett inre "bottnande". Boken handlar om zen, inte som systematisk framställning, men som upplevelse och erfarenhet.

Så följer, trots allt, en detaljerad genomgång av sittställningar, andningsövningar och

meditationsövningar. Momenten känns igen även från andra meditationsformer, exempelvis svårigheten med "störande tankar" under passet och frågan hur man skall fokusera uppmärksamheten.

Nytan av za-zen ägnas av Hof ett kapitel, sammanfattat som: "Za-zen är för mig ett enkelt hjälpmedel att bli lite mer människa /.../ ett genom århundraden beövat medel att få den mänskliga organismen i god form. Och därmed ett medel för en mänskligare upplevelse av oss själva, andra och vår värld."

Depositiva biologiska och psykologiska effekterna av den zen-meditation som beskrivs (ökad vila i det centrala nervsystemet samtidigt med ökad aktivitet i det vegetativa autonoma nervsystemet) är dock inget som är strikt förbehållet denna japanska meditationsform, utan har konstaterats som effekt av de flesta meditationsmetoder, exempelvis TM, Silva och vissa former av yoga. – "Envar blir salig på sin tro", som det heter i folkmun.

"Bli mer människa" har vissa partier som känns daterade, bland annat i ett ämne som Freud och termer som "medvetande-utvidgande", men språket är klart och redigt, boken är otvivelaktigt baserad på förstahandskunskap, den är omsorgsfullt skriven, dessutom lättillgänglig och därmed en givande introduktion inte bara till zen utan till meditation över huvud taget.

Gunnar Martin Aronsson

Martin Luther återupplivad

Per Ragnar: *Luther. Död eller levande*. Verbum 2000.

Per Ragnar har parallellt med sin skådespelarkarriär skrivit böcker, varav de jag tagit del av varit mycket läsvärda. Ragnar har en fin språkkänsla och han har ofta ställt de viktiga livsfrågorna i centrum. Boken om Luther är ett slags fiktiv dagbok, skriven som om Luther velat notera dagsaktualiteter kronologiskt, från ungdomsårens kämpande tvivel, tiden som munk, genom stridsskrifter,

den påvliga bannbullen, den tyska bibelöversättningen, diverse trätor, giftermål och familjebestyr fram till frånfället 1546.

Hur har då författaren löst problemet att krypa in i en tysk 1500-talsreformator och skriva hans tankar för en svensk läsekrets på 2000-talet? Ragnar har ackumulerat en hög grad av trovärdighet genom att uppenbarligen ha studerat en mängd källskrifter – framförallt Luthers samlade verk i engelsk översättning – samt en uppsjö av essäer och fackverk.

Ändå kan jag inte säga att "Luther – död eller levande" är av brännande intresse, främst för att Luther som reformator inte engagerar mig till den grad som författaren upplevt. Visst är det ett dramatiskt liv vi blir vittne till, men boken förutsätter att läsaren redan är ganska väl förtrogen med turerna kring reformationen. Namn på fiender, allierade och diverse potentiater passerar revy, liksom ord som betecknar objekt, ritualer eller andra aktiviteter inom dåtida religionspraxis.

Annat, som diskussionen om människans fria vilja och frågorna om ondskan och frälsningen, finner jag tillräckligt brett för att intressera. "Varför sker sådant som det är Guds vilja att det inte ska ske? Skulden för att människor syndar är ju din, Herre! Du vet det onda – och du VILL det onda? För ville du det inte skulle det ju inte ske! /.../ Att det inte går rätt till i världen måste vara så för att vi ska förstå – att det inte står rätt

till i världen och göra vårt för att förbättra den. Och då kommer trons insikt före gärningarna ehuru de ska följa därefter, men om detta veta vi ännu intet."

Boken synes ta mer parti för människan Luther än för Luthers arbete. Ändå frågar jag mig om inte författaren varit väl mild i sin bedömning av reformatorn. Här finns, så vitt jag kan läsa, ingenting inkluderat av exempelvis Luthers hätska antijudiska utfall, de som förmodligen bildat grogrund för den luthersk-evangeliska kyrkans märkbara likgiltighet inför århundradens diskriminering

och förföljelse av den judiska folkgruppen.

Materialet är gestaltat med temperament, som vore det underlag till ännu en av Per Ragnars monologpjäser. Men vilka målgrupper är tilltänkta? Luther är inte direkt förstasidesstoff idag. Eftersom utgivningsförlaget är det kristet profilerade Verbum, föreställer jag mig måhända boken som bredvidläsning för konfirmations- eller teologistuderande – även om just den vågade mixen av fakta och fiktion gör "Luther – död eller levande" en smula omöjlig som lärobok.

Gunnar Martin Aronsson

Två läsvärda böcker!

THOMASEVANGELIET

omtalat i TV, med historik och hela samlingen Jesus-ord.

Pris 125:- inkl. porto.

TIO STEG

till ett bättre liv – och en bättre värld.

Pris 145:- inkl. porto.

S.O.L. FÖRLAG

Kungsvägen 30, 633 49 ESKILSTUNA

Tel. 016-51 97 00

Dialectic Forum

Vill du känna dig hel som människa och bli sann mot dig själv och andra?

Via dialog med mig kommer du till insikt och kan därmed utveckla och förändra ditt liv.

Tillsammans med andra utvecklar vi oss som människor, vi mognar och känner oss mer tillfreds med oss själva, om vi vill!

Vill du ha hjälp på vägen att utveckla dig och hitta din inre kärna – eller Själv som C G Jung kallar den – kan jag hjälpa dig. Antingen du väljer gruppdiskussioner kring teman eller böcker eller egen individuell konsultation.

Kontakta mig:

Maria Norberg, Reginavägen 60, 131 50 Saltsjö-Duvnäs
Tel: 08-716 22 74. E-post: difo@telia.com

Ordförande intervjuar ordförande

I UFO-Aktuellt nr 3, 2000 läser vi ett reportage av UFO-Sveriges ordförande Clas Svahn från den vetenskapsorienterade UFO-undersökningsgruppen CUFOS i USA. Ordföranden Mark Rodeghier i Chicago intervjuas.

CUFOS, som grundades av astronomen professor J. Allen Hynek 1973, har ett stort och fint UFO-arkiv, omfattande 35.000 rapporter. Det är dock mindre än Arkivet för UFO-forskning i Norrköping.

Man trodde att UFO-intresset var stort och respekterat i USA. Men det seriösa intresset är magert. Detta understryks av CUFOS kontor, som är beläget i ett hus som har sett sina bästa dagar: "Dörren är oansenlig och på trottoaren utanför växer ogräset högt. Ett övergivet skyltfönster förstärker intrycket av renoveringsobjekt."

Rodeghier berättar bland annat att marknaden för UFO-böcker inte är stor i USA. "Några tusen exemplar upp till kanske 10.000 som bäst." Undantag är sådana skribenter som Whitley Strieber och Budd Hopkins, med sensationella rapporter. "De mest seriösa säljer givetvis minst!"

CUFOS tidskrift International UFO Reporter har en upplaga på 600 exemplar. Den andra seriösa amerikanska UFO-undersökningsgruppen MUFONs tidskrift "har på några år rasat från 5.500 till 3.500 prenumeranter trots att man är en internationell organisation".

Det UFO-intresse som finns i USA är ytligt, säger Rodeghier. För de flesta handlar det mest om underhållning

Sökaren Paul Davies

Det är inte ofta som de stora tidningarnas kultursidor på ett nära sätt tar upp viktiga livsfrågor. Men i DN den 5 oktober finns en artikel om fysikern Paul Davies, signerad Ulrika Engström.

Paul Davies vill som teoretisk fysiker finna svar på de allra yttersta frågorna, får vi veta. Hans åttonde bok har nyligen kommit på svenska med titeln "Det femte undret, sökandet efter livets ursprung och mening".

Undret, det är livet självt, att det finns. Universum är alldeles för fantastiskt för att ha kunnat uppstå ur en slump, menar han. Och han ställer den retoriska frågan hur själlösa molekyler kan sätta igång en livets dans som är mer komplex och intrikat än någon balett någonsin varit. Och

detta utan skymten av en koreograf.

Det finns två olika sätt att se på livet – en del menar att det uppstått som en kemisk olycka, medan andra tror att universums fundamentala lagar är djupt livsvänliga och meningsfulla.

Paul Davies är öppen för tanken att det finns en djupare mening med livet, att det faktiskt har designats. Men han vill inte kalla mysteriet vid universums slut för "Gud". Världen kan nämligen vara mycket mer komplex än vi tror, och kanske kan vår mänskliga hjärna inte förstå allt.

Kritik av Susanna Ehdin

I Läkartidningen nr 42, 2000 har tre författare, Paul Terry, Jennifer Lindblad och Dan Larhammar, en debattartikel riktad mot fil. dr Susanna Ehdin, som skrivit boken "Den självläkande människan" (Forum 1999) som sålts i 40.000 exemplar.

Susanna Ehdin har blivit mycket populär och har medverkat i tidningar, radio och TV med hälsoråd.

Rubriken på artiklen är "Ansvarsfull populärvetenskaplig information – vilka krav bör ställas?"

Författarna anser att Ehdin gör en rad påståenden som det saknas vetenskapliga belägg för.

Ett citat:

"Kvinnor som har problem med att bröstet känns som hårda klumpar ges av Ehdin följande råd: 'genom att byta till essentiellt fett, till exempel kallpressad olivolja, kan bröstet bli mjuka igen efter ett år. /.../ Förutom att olivolja är en dålig källa för essentiella fettsyror, kan Ehdins råd få verkligt allvarliga konsekvenser. I de flesta fall rör sig 'hårda klumpar' om fibrocystisk bröstsjukdom, men i några fall kan det vara fråga om bröstcancer. Ehdin uppmanar inte till några försiktighetsåtgärder för att undvika ett sådant misstag."

Susanna Ehdins bok recenserades i Sökaren nr 5, 1999.

Om genmäle från Susanna Ehdin blir synligt i media, skall vi informera om det.

Ny folkåkomma: stillasittande

Alltmer informeras det om att vi nutida svenskar rör på oss för litet. Tidskriften Vegetar, som är organ för Svenska Vegetariska Föreningen, tar upp detta i nr 4, 2000.

Miljoner amerikaner rör alldeles för lite på sig. Och det är livsfarligt. Det påpe-

kar professor Steven Blair från Dallas University. Risken att dö i olika sjukdomar är betydligt större om man sitter stilla mycket än om man rör på sig.

Steven Blair har funnit ett samband mellan fysisk aktivitet och dödlighet i de stora folksjukdomarna. De personer som hade sämst kondition, avled tidigast, medan de som var mest vältränade, i genomsnitt levde längst.

Lämplig fysisk aktivitet kan vara promenader, trädgårdsarbete och snöskottning – vi kan tillägga: gymnastik.

Hälso-info

I tidskriften Hälso-info, organ för Hälsofrämjandet i Stockholm Fjällgatan 23 A, 116 28 Stockholm, finner vi i nr 4, 2000 flera inslag som nämner motionens betydelse. Regelbunden motion är en av grundpelarna för ett hälsosamt liv, skriver ordföranden i Hälsofrämjandet i Stockholm.

Överläkaren vid Tallmogården Bertil Dahlgren framhåller att stillasittande och skadlig stress kännetecknar vår livsstil idag. Och läkaren Alf Spångberg skriver att åderförkalkning, som är något mycket farligt, kan motverkas genom motion.

Några andra informationer i Hälso-info:

En studie vid medicinkliniken på Norrlands universitetssjukhus i Umeå visar att 14 procent av de patienter som togs in akut år 1999 behövde vård på grund av biverkningar av apoteksmediciner.

Forskare vid Cornell University har funnit ämnen i *äpplen* som kan minska tillväxten av cancerceller och risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

Det tycks finnas ett starkt skydd mot cancer för människor som äter *viltök* regelbundet, säger professor Lenore Arab vid University of North Carolina, som har lett en studie om detta.

Koffeinet i cola-drycker är tillsatt endast för dess vanebildande giftverkan. På smaken kunde endast två av 25 testare enligt DN skilja en koffeinfri provvariant från den giftillsatta standarddrycken.

Sökarens hemsida

De mest besökta dokumenten på Sökarens hemsida är, i ordningsföljd:

1. Satanismen är en egoism, www.sokaren.se/INDEX25.HTML
2. For the sake of truth: Conny Larson's story, INDEX135
3. Bermudatriangeln (Willy Wegner) INDEX70
4. Utomjordingar (UFO) INDEX27
5. Satansbibeln, bokrecension, INDEX212
6. Kristendomens upprinnelse, INDEX20.
7. Länkar, INDEX14
8. Filosofins historia, INDEX43
9. Sai Baba, INDEX53
10. Hildegard av Bingen (Kerstin Stina Carlsson) INDEX52

Statistik kommer från Telia. Den säger inget om hur länge en besökare har tittat på en sida eller om han/hon skrivit ut den.

I allt har hemsidan (från juli 1997 till november 2000) besökts över 70.000 gånger enligt ett räkneverk på sidan, dvs i genomsnitt 58 per dag (minst under sommaren samt lördagar och söndagar).

Sökarens hemsida innehåller ett urval artiklar från 37 års utgivning av tidskriften.

Bli en bättre människa genom massage!

I Aftonbladets hälsobilaga 2 december läser vi att barn som masseras varandra inte slår varandra.

Det har man funnit i en skola i Solentuna, där massage är inskrivet på skolschemat.

"Det är en helt annan stämning sen vi införde massage. Slagsmålen har blivit betydligt färre på skolgården."

Barnmassage hjälper också mot läs- och skrivsvårigheter, får vi veta.

Ge beröm!

Brist på beröm gör folk sjuka, ser vi i DN 9 december.

Det går att minska den ökande sjukfrånvaron på arbetsplatserna, bland annat genom att göra de anställda synliga, ge dem uppskattning och uppmuntran, förbättra arbetsklimatet i grupperna.

"Bättre ledarskap och mer uppskattning skulle förebygga långtidssjukskrivning, något som dagens chefer är alldeles för dåliga på."

Barbro Melander ur tiden

Den 15 september avled Barbro Melander, 84 år gammal. Hon hade varit medlem i Teosofiska Samfundet i 63 år och var i många år till nyligen redaktör för tidskriften Tidlös Visdom, tidigare Teosofi i Norden. (Ny redaktör för tidskriften är Ing-Britt Wiklund, som också är samfundets generalsekreterare.)

Ur Curt Bergs och Ing-Britt Wiklunds minnesord i Tidlös Visdom:

"Barbros verksamhet har alltid präglats av friskhet, öppenhet och känslighet. Hon följde väl med vad som hände i det allmänna tänkandet och i samhällets förändring, och hon reagerade när hon tyckte att något var galet. Inte minst inresserad var hon av vetenskapens utveckling, av att de ekologiska sammanhangen blivit alltmer uppmärksammade och att insikten om deras betydelse för jordens och mänsklighetens framtid ökat. /.../ Barbro var ett energiknippe som var verksam in i det sista. /.../ ...Barbros arbete med Aktiv Skåne-Miljö, där hon under många år var ordförande. För detta arbete fick hon motta Malmö stads miljöpris 1987 och Malmö läns landstings miljöstipendium 1982."

Tiden, förvandlaren

Tiden går. År läggs till år. Kjell Arman och Anders Kocken är två goda arbetare som jag minns från mina yngre år. De har också figurerat i Sökaren. Nu är deras jordeliv avslutade. Kjell Arman, född 1921, avled på midsommardagen 2000. Han var en pionjär och entusiast inom den biodynamiska odlarrörelsen. Anders Kocken, född 1906, var i över 20 år Svenska Vegetariska Föreningens ordförande och utförde under den tiden ett betydande arbete.

SM

Källa: Vegetar nr 3, 2000.

Ett lyckligare liv

Ur tidskriften Västanfläkt, som utges av Västra Frölunda Frisksportklubb:

"I en amerikansk undersökning frågade man 12 000 unga människor vad som är nyckeln till att lyckas leva ett bra och roligt liv. De här var de vanligaste svaren. Vara optimist, tro på högre makt, att tro gott om andra människor, att tänka framåt och inte bakåt, att känna tilltro till människor omkring sig, tro att man kan kontrollera sin framtid, tro att man kontrollerar sin hälsa.

Djurens Rätt!

Vi citerar ofta från tidningen Djurens Rätt!, som är organ för Förbundet djurens rätt. Och det gör vi rätt i.

Här några citat från nr 5, 2000:

Lyft för rörelsen

"Wanja Lundby-Wedin är ett lyft för hela arbetarrörelsen. Hon är en ledare som passar in i vår tid – kvinna, sökare (kristen) före detta undersköterska, kärnkraftsmotståndare och vegetarian."

Ledarartikel i Lantarbetaren 6/00 av Robert Jansson.

En moralisk skandal

Så länge jag inte känner till historien bakom den citrongräsdoftande kycklingen på min tallrik behöver jag ju inte fullt ut ta det moraliska ansvaret. Alltså, bättre att inget veta. Ändå lämnar djurhanteringen mig ingen ro. Jag fruktar att köttindustrin kan vara en av vår tids blinda fläckar – en moralisk skandal som vi inte förmår se för att vanans makt är så stor och för att vi så effektivt avskiljs från lidandet." *Anna Dahlberg, krönika i Expressen 18/10.*

År efter år dödas 100 000 älgar, och många av dem skadskjuts. Enligt en undersökning som Jägareförbundet gjorde 1998 faller 75 procent av de påskjutna älgarna i närheten av skottplatsen, 11 procent ramlar inom 100 meter från skottplatsen och 13,2 procent flyr längre och eftersöks anordnas. 4,5 procent (ca 4 500 påskjutna djur) hittas aldrig.

Ur en ledare i Djurens Rätt! av Ingegerd Erlandsson.

Ingegerd Erlandsson skriver också att jägarna inte är intresserade av att minska älgstammen, trots att det varje år inträffar 5 000 trafikolyckor med älgar inblandade. Jägarna vill nämligen skjuta 100 000 älgar varje år.

Djurens Rätt! Box 2005, 125 02 Älvsjö. Tel. 08-555 914 00.

Bilden av Gud

Av Kerstin Stina Carlsson

Den dag när jag såg, och visste att jag såg, allt i Gud och Gud i allt, var dagen för mitt andliga uppvaknande. Mechtild av Magdeburg ¹⁾

Som rubrik för denna artikel har jag valt ”Bildn av Gud”. Anledningen till det valet är en föreläsning som jag nyligen lyssnade till. Föreläsaren visade vid ett tillfälle fram en bild på en pipa och undrade vad det var vi såg. Snällt svarade vi åhörare att vi såg en pipa, men i själva verket var det ju en bild av en pipa som vi såg. Jag tyckte det var ett mycket åskådligt och enkelt sätt att få oss att inse att även de bilder och föreställningar som finns om Gud, ändå alltid är just bilder och föreställningar. Om vi människor helt och fullt vore medvetna om detta enkla faktum, att vi varken med våra bilder eller med vårt språk kan göra rättvisa åt det stora mysteriet, som vi i vår kultur benämner Gud, men som i andra kulturer har fått andra namn, skulle helt säkert en mängd missförstånd och konflikter kunna undvikas.

I två artiklar i Sökaren nr 6, 2000 gavs många exempel på hur Skaparen och Skapelsen har uppfattats av människor i transcendent medvetandetilstånd. Med denna artikel, som kan ses som en fortsättning på de två föregående, vill jag ge läsarna ytterligare en metafor=bild för hur Skaparen och Skapelsen skulle kunna uppfattas. Även den finns i Stanislav Grofs bok ”The Cosmic Game”. Metaforen, som används, är vattnet och hur det cirkulerar i naturen. I beskrivningar av kosmiska visioner är metaforer, som refererar till fenomen i vår natur, mycket vanliga.

Innan skapelsen tog sin början, var Det kosmiska medvetandet, Gud, ett gränslöst odifferentierat fält med en ofattbar kreativ potential. Inom detta fält börjar skapelsen som en krusning, som en liten störning av den ursprungliga enheten. Om man nu använder vatten som metafor, skulle detta ursprungliga odifferentierade medvetande kunna ha formen av en djup och lugn ocean av obeskrivbar storlek. Den bild som sedan bäst kan illustrera skapelsens allra första stadium, är att det bildas vågor på den förut alldeles lugna oceanen. Sett ur en synvinkel kan vågorna uppfattas och refereras till som individuella och åtskilda väsen (entities). Det är t. ex. möjligt att tala om stora, snabba och gröna vågor eller vågor som är bra eller dåliga för surfare. På samma gång är det ändå helt klart att vågorna trots sin relativa individualitet ändå är en integrerad del av oceanen, Gud. Vågornas avskildhet från oceanen är illusorisk och ofullständig. En plötslig vind kan forma vågor på oceanens yta, men när vinden mojar återtar de sin fulla identitet med oceanen.

I det stadium av skapelsen som hittills beskrivits,

åstadkommer den kreativa källan avbilder som skiljer sig från den, men avbilderna behåller ändå förbindelsen och medvetenheten om att de i grunden är identiska med den. Verklig skapelse kräver emellertid att dess alster blir avskilda och klart urskiljbara från källan. Detta kanske sker bara för ett kort ögonblick. Den passande metaforen kunde vara en våg som bryts i vinden eller mot en strand. När vågen exploderar i tusentals små droppar får dropparna under det ögonblick de flyger genom luften en separat identitet och en oberoende existens. Detta varar bara under en mycket kort tidsperiod tills de alla åter faller tillbaka och återförenas med oceanen.

I nästa stadium blir separationen mycket mera definitiv, och de delar av medvetandet som avskiljs får en individuell och separat identitet under en avsevärd tidsperiod. Detta är början på en separation och glömska av kosmiska proportioner. Den ursprungliga enheten med källan är tillfälligtvis förlorad och den gudomliga identiteten glömd. Den metaforiska parallellen kunde vara tidvattnet som fångas upp i en pöl på en klippig strand när tidvattnet drar sig tillbaka. Det innebär en långvarig separation mellan den ursprungliga källan och vattnet i pölen. Men under nästa högvatten kommer den separerade vattenmassan att återvända till källan och föreningen återuppstå.

Fortsättningen på individualiseringsprocessen resulterar i att separationen blir komplett, övertygande och till synes beständig. Det uppstår en genomgripande omvandling och de avskilda delarna av medvetandet får en ny identitet helt annorlunda än den tidigare. Den ursprungliga enheten finns visserligen fortfarande, men är dold. Detta stadium i skapelsen kan illustreras av en vattenmassa som har avdunstat från oceanen och bildat ett moln. Innan vattnet blir till ett moln, har det helt förändrats. Den nya formen har nu ett eget, karakteristiskt utseende och ett eget liv. Men de små vattendropparna kan lätt kondenseras, falla ner som regn och börja på sin väg mot en återförening med sitt ursprung.

I det slutliga stadiet är separationen fullständig och föreningen med källan tycks vara helt förlorad. Förvandlingen är genomgripande och total, och den ursprungliga identiteten är glömd. Utseendet på denna nya form är bestämd, mycket invecklad och fast. Samtidigt har uppdelningsprocessen, skapelseprocessen, gått framåt och de nya formernas medvetande tycks representera bara en oändligt liten del av den ursprungliga enheten. En bra bild för detta stadium är snöflingan som kristalliserar sig från vattnet i molnet, som har sitt ursprung i oceanen. Snöflingan representerar enbart ett oändligt litet fragment av oceanens vattenmassa och har en mycket specifik individuell form och struktur. Alla de häpnadsväck-

ande former som en snöflinga kan anta är en bra illustration på den rikedom som är karakteristisk för den förmimbara världen. Snöflingan liknar inte alls källan, och för att kunna återförenas måste den genomgå fundamentala strukturförändringar och ge upp sin identitet.

Vi kan gå ännu ett steg längre och tänka på ett isblock. Här är vattnet så radikalt förändrat och så olikt sin ursprungliga form att vi inte skulle kunna känna igen dess identitet som vatten om vi inte rent intellektuellt kände till den process som gör att vatten fryser till is. I skarp kontrast till vattnet är isen fast, hård och stel. För att återgå till sin ursprungliga vattenform måste även isen, precis som snöflingan, genomgå ett fullständigt utplånande av vad som tycks vara dess väsentligaste kännetecken.

För att ytterligare illustrera karaktären på den kosmiska processen används också ofta, förutom de bilder som använts ovan, vattnets cirkulation i dess helhet. Beroende på vädret uppvisar oceanens vågor ett vackert och invecklat skådespel, vilket representerar hela världen på det sätt den är. Oceanen dunstar och det bildas moln som i sin tur har sin egen rika inre och yttre dynamik. Vattnet i molnen kondenseras och återvänder till jorden i form av regn, hagel och snö. Detta är början på återföreningen. Snön och haglet smälter, vattendropparna formar sig till rännilar och dessa i sin tur till bäckar, åar och stora floder. Efter en mångfald sammanflöden når sedan denna vattenmassa oceanen och återförenas med sin källa.

Liknande föreställningar, där vattnet används som metafor för olika aspekter av Skapelsen, går att hitta i mystiklitteratur från alla tidsåldrar. Rumi, den persiske 1200-talsmystikern och poeten, skriver så här: ”Detta är Enhetens Ocean där det varken finns vän eller make. Dess pärlor och dess fisk är samma som dess vågor... Anden är sannerligen alltid en; men dess manifestationer på skapelsens olika nivåer är olika. Precis som is, vatten och vattenånga inte är tre olika saker utan bara tre former av samma sak, så är Anden en men dess former många...”

I de mest extrema fallen är källan inte bara bortglömd och förlorad utan även förnekad. Att hitta en passande bild för detta i vattnets cirkulation i naturen skulle vara svårt, men vi behöver bara gå till oss människor för att få hur många exempel som helst på både glömska och förnekande. Personligen har jag själv tidigare varit ett mycket gott exempel på ett sådant förnekande och en sådan glömska, alltså en typisk ateist, men genom de erfarenheter jag haft, har jag nödgats byta perspektiv och kan nu hålla med Mechtild av Magdeburg som i det inledande citatet anser att *Gud finns i allt och att allt finns i Gud*. I teologiska termer kallas denna gudsbild *panenteistisk*.

I början på denna artikel konstaterades att de bilder och föreställningar vi har om Gud inte räcker till. Med den insikten blir det också möjligt för oss att välja bort de som inte längre motsvarar vår egen bild av det gudomliga. För egen del har det betytt att jag lämnat både den första bilden av den allsmäktige Gud fadern i himmelen och det senare stadiet av att helt förneka Gud till att, efter de erfarenheter jag haft, ha anammat den panenteistiska gudsbilden, eftersom det är den som numera passar mina föreställningar om Gud bäst. Min förhoppning är att denna gudsbild kunde anammas av många flera än hittills

varit fallet. Jag tror nämligen att den skulle kunna vara en mycket god hjälp till att åstadkomma de attitydförändringar hos oss människor som är absolut nödvändiga för vår arts överlevnad på vår Moder Jord. Det skulle då t. ex inte längre finnas anledning till några misshälligheter eller missdåd i religionernas namn, för som Rumi konstaterade här ovan, så är Anden en och vi är alla en del av den. De som ska vara andlighetens förespråkare, det vill säga de olika religionernas uttolkare, borde med det perspektivet också snabbt kunna konstatera, att det inte längre finns anledning till några misshälligheter på grund av de olika gudsbilderna. Med ett panenteistiskt perspektiv tror jag också att värnaden och respekten mellan oss människor skulle kunna öka och likaså värnaden och respekten för jordens andra varelser och för Moder Jord själv.

Se även Astrid Nyströms innehållsrika och vackra bild Fredsberedare med dess tillhörande text på sidan 28.

Slutligen ytterligare några citat som exemplifierar den panenteistiska gudsbilden.

I musiken, i havet, i ett löv, i en vänlig handling... Jag ser det människor kallar Gud i allt detta. *Pablo Casals*

Det är i Gud som vi lever, rör oss och är till. *Aposteln Paulus i Apg. 17:28*

Det finns två sätt att förlora sin själ på. Det ena är att dyrka en Gud som finns utanför dig själv. *Carl Gustav Jung*

Gud skapade allt på ett sådant sätt att det inte finns utanför Gud själv som okunniga människor falskeligen tror. I stället flödar alla varelser utåt men förblir ändå inom Gud. *Mäster Eckhart*

Vi är i Gud och Gud, som vi inte ser, är i oss. *Julian of Norwich* ²⁾

Jag är vinstocken och ni är grenarna. Om någon är kvar i mig och jag i honom bär han rik frukt. *Johannes 15:4,5*

Min älskade finns i bergen
och i ensamma skogsklädda dalar,
på främmande öar
och i brusande floder,
i suset från vindar som uppväcker kärlek,
i den stilla natten
och när det ljusnar,
i den tysta musiken,
i den ljudande tystnaden,
i aftonmåltiden som vederkvicker och fördjupar kärleken.
Johannes av Korset ³⁾

Anm. Förutom den tidigare nämnda boken har jag också använt ”Original Blessing” av Matthew Fox.

1) Tysk nunna och mystiker på 1200-talet.

2) Engelsk nunna och mystiker på 1400-talet.

3) Spansk mystiker på 1500-talet.

Homeostas

Av Kerstin Stina Carlsson

I sin bok "The Coming of the Cosmic Christ" skriver Matthew Fox att mystik handlar om att "återföra homeostas till det mänskliga sinnet". Homeostas betyder jämvikt och balans, och säkert kan många hålla med om att det inte precis är det som numera kännetecknar oss människor och våra sinnen. Om det gjorde det, skulle det också sannolikt se annorlunda ut på vår jord. Nu har vi emellertid stora problem att ta itu med, och det är vi människor själva, eller faktiskt våra mänskliga sinnen, som orsakat dessa problem, eftersom det är i våra sinnen som våra tankar och föreställningar föds. Det är i sin tur dessa tankar och föreställningar, som styr vårt handlande. Det borde också vid det här laget stå klart för var och en, att vi inte kan fortsätta med detta vårt handlande så länge till. Då kollapsar hela jordens homeostas.

Stefan Edman, välkänd debattör, biolog och författare och sedan några år tillbaka även vår regerings rådgivare i ekologiska frågor, skrev för cirka tio år sedan en artikel i Svenska Dagbladet, där han ansåg, att om vi i västvärlden fortsätter med samma livsstil som vi har nu, så kommer det inom en snar framtid att behövas fyra jordklot till för att täcka alla våra behov. I en morgonandakt, som han höll för en kort tid sedan, hade han ändrat siffran på nödvändiga tillskott av jordklot till tio! Man kan just undra varifrån vi ska hämta hem dem?

I en artikel i Dagens Nyheter i november 1999, som hette "Kommunismens fall utmanar oss", skrev Vaclav Havel: ¹⁾ "Någonstans i världens alla större religioner finns gömd eller inspärrad samma grundinspiration som gav oss modet att söka vår frihet gentemot ett så övervägande monolitiskt system som det kommunistiska. Allt vi behöver är att inse och anamma den." Jag tror att den grundinspiration Vaclav Havel här avser, är densamma som enligt Matthew Fox ska återföra homeostas till våra sinnen, alltså den inspiration som finns tillgänglig i mystiken. Men av olika skäl kan han inte skriva, att det är mystik han avser, eftersom det fortfarande finns så många underliga föreställningar när det gäller det begreppet. Det har jag själv vid många tillfällen fått bekräftelse på, för om jag säger mig vara intresserad av mystik, har flera genast börjar tala om spöken eller seanser med dansande bord och dylikt. Möjligen är det mystiskt men inte är det mystik!

Vad beträffar begreppet mystik finns det åtminstone några "sanningar" som skulle kunna fastställas, och denna artikel är ett försök att visa på några sådana. Till min hjälp har jag haft boken "Death of a Hero. Birth of the Soul" av John C. Robinson, kapitlet "Putting the Mystical Consciousness into perspective".

1. Djupa mystika erfarenheter är i allt väsentligt desamma världen över, eftersom alla på ett eller annat sätt innebär kontakt med samma yttersta källa. De skillnader som ändå finns, är beroende på den kulturella, språkliga, politiska och religiösa omgivning som upplevelserna förekommer i. Den berömda amerikanske psykiatern Abraham Maslow, som studerade det han kallade *peak experiences*, har lagt fram följande hypotes: "Om man tar i beaktande att alla mystika erfarenheter i grunden är desamma och alltid varit desamma, så är alla religioner också desamma och har alltid varit desamma." Sedan fortsätter han och säger: "Detta 'något', som är gemensamt, detta 'något' som är kvar när vi skalat bort allt det som är lokalt, allt det som är beroende av ett speciellt språk

eller en speciell filosofi, alla de etnocentriska fraserna, alla de vanliga beståndsdelarna, detta 'något' kan vi kalla den religiösa erfarenhetens kärna eller den transcendenta upplevelsen."

Sogyal Rinpoche, en tibetansk buddhist, förklarar: "Helgon och mystiker har under historiens lopp kallat sina erfarenheter vid olika namn och gett dem olika 'ansikten' och tolkningar, men vad de i grunden har upplevt är sinnets sanna natur. De kristna och judarna kallar det Gud, hinduerna kallar det Självvet, Shiva, Brahman och Vishnu. De sufiska mystikerna kallar det 'den gömda essensen' och buddhisterna kallar det 'Buddhanaturen'. I hjärtat av alla religioner finns en visshet om att det existerar en fundamental sanning och den sanningen är att livet är ett heligt tillfälle att utvecklas och inse denna sanning."

2. Mystikerna förklarar att det mystika medvetandet inte är ett onormalt sinnestillstånd utan i stället tillgängligt för alla. Men detta sanna och rena medvetandetillstånd döljs oftast av egocentrisk rädsla, omfattande trosföreställningar och den vanemässiga trögheten hos våra sinnen. Det uppträder trots allt i mindre grad då och då dagligdags, på ett större men vanligtvis icke igenkänt sätt många gånger under våra liv och på det största sättet endast undantagsvis.

Maslow upptäckte också vid de intervjuer han gjorde under sina efterforskningar, att nästan alla han intervjuade i någon grad kunde erinra sig sådana ögonblick av mystiskt medvetande. Till slut förklarade han att han blev förvånad bara de gånger någon inte hade en sådan erfarenhet att berätta om.

Den intensivaste sortens mystik erfarenhet, när den personliga identiteten för en kort stund förloras och bara Gud existerar, tycks vara ovanlig men ändå inte sällsynt. Den tycks heller inte vara begränsad till någon sorts speciell individ utan har förekommit i olika kulturer, inom olika religioner och under olika tidsperioder.

3. Mystika erfarenheter är inte abnorma. Vetenskapliga undersökningar gjorda i USA mellan 1970 och 1985 av bland andra David Lukoff ²⁾ visar att ungefär 30%–40% av befolkningen har haft någon sorts mystik erfarenhet och av dessa var det ungefär 20% som känt sig vara ett med Gud eller med universum.

Dessa vardagsmystiker var inte missanpassade varken socialt, ekonomiskt, utbildningsmässigt eller psykologiskt, utan i stället kreativa, lyckliga och dynamiska personligheter. Men eftersom de var rädda för att bli missförstådda, hade de flesta hållit sina erfarenheter hemliga både för sina familjer och för prästerskapet.

Nära döden-upplevelsen, som är nära besläktad med en mystik erfarenhet, är också mycket mer frekvent än man tidigare trott, och i de flesta fall tycks det vara en djupt religiös erfarenhet. I en gallupundersökning, som gjordes 1982 i USA, framkom det att ungefär 8 miljoner vuxna amerikaner haft en sådan upplevelse.

4. De mystika erfarenheterna varierar i intensitet från de extraordinära tillfällen som bland annat getts exempel på i tidigare artiklar i Sökaren ³⁾ och till den mera ordinära nivån, som kan beskrivas som förmågan att låta sig förundras över existensen och att precis som ett barn låta sig imponeras av olika saker om det så är stenar, människor, städer, moln eller avlägsna stjärnor. Grunden till sådana upplevelser är att inte ta allting för givet utan att tillåta

sig sig att förundras av saker precis som de är. Några har lättast att hitta denna sorts förundran i naturen.

5. Det är skillnad mellan religion, andlighet och mystik. Det är lätt att blanda ihop dessa tre företeelser, men man kan vara andlig och mystiker utan den organiserade religionen, och en mystik erfarenhet kan göras av var och en, även om man inte anser sig vara religiös eller andlig. Den formella religiösa utbildningen garanterar varken verklig andlighet eller sann kunskap om mystik, fastän vi ofta antar att utbildade människor har en sådan kunskap. Å andra sidan är inte heller en mystik erfarenhet någon garant för andlighet eller religiös kunskap, därför att många individer inte förstår sin andlighet och de integrerar den inte i sina liv. Men även om den organiserade religionen saknar mystik och ibland också andlighet, kan den ändå erbjuda ovärderliga erfarenheter av till exempel kamratskap, församlingsgemenskap, känslomässigt stöd, religiös undervisning och volontärarbete.

6. Trots de mystika erfarenheternas grundläggande betydelse för mänskligheten har de ändå alltsedan de formella religionernas och de olika civilisationernas början blivit förtryckta och misstrodda bland auktoriteterna inom den ortodoxa religionen och bland experterna på mental hälsa.

En amerikansk psykolog vid namn Van Dusen har sagt följande: "För mig förefaller det mycket underligt att de religiösa tycks ha lika stora svårigheter med mystika erfarenheter som psykologer har, om inte ännu större. De flesta religioner låter oss förstå, att den stora visionen har givits deras profet någon gång i forntiden och att ingen annan verkligt stor vision kan förväntas före domedagen. Det gör upplevelsen avlägsen, utomvärldslig och ouppnåelig. De flesta religiösa ledare har inte haft någon grundläggande religiös erfarenhet. De känner sig därför störda av att höra om andra som haft sådana erfarenheter och har liten eller ingen tilltro alls till dem även om den som haft erfarenheten tillhör samma samfund."

Historiskt sett har man inom psykiatrin och psykologin varit mycket skeptisk till mystika erfarenheter och har sjukdomsförklarat dem och ansett dem vara tecken på felaktig kemi i hjärnan eller mental sjukdom. Därmed har man sjukdomsförklarat en av de äldsta och mest betydelsefulla händelserna i en människas liv som man över huvud taget känner till. Detta fortsätter man att göra även idag. Dock finns det nu en del tecken på att en förändring skulle kunna vara på väg.

7. Mystik behöver inte stå i motsättning till vetenskap. Under senare år har en del vetenskapsmän, t.ex. molekylärbiologer och en del fysiker, börjat byta åsikt, därför att en fortsatt utveckling varit omöjlig inom den traditionella vetenskapens gränser, och de har därför blivit tvungna att söka svaren inom andlighetens område. Den moderna vetenskapen håller därmed på att öppna sig för andlighetens betydelse.

Mystika erfarenheter kan medföra religiös extas, känslomässig upprymdhet, visioner och helande, men det är viktigt att komma ihåg att det inte är på grund av dessa företeelser som erfarenheterna är viktiga, utan det är, att den som varit med om en sådan erfarenhet inser det stora värdet av den, integrerar den i sitt liv och drar de positiva konsekvenserna av den. Det innebär oftast ett mera fridfullt och osjälviskt sätt att se på livet och en passionerad önskan om en bättre och mera medkännande värld för alla varelser, både de tvåbenta, fyrbenta och de med vingar. En förverkligad mystiker är vanligtvis inte heller inte den passiva, tillbakadragna och avskilda stereotyp som samhället ofta har föreställt sig. Han eller hon är i stället aktivt involverad i att försöka visa på den stora motsägelse som finns mellan den gudomliga verklighet som han eller hon fått en glimt av, och det många gånger sorgliga sätt som vi människor lever våra liv på.

8. Många har studerat och skrivit om de omständigheter och tillfällen som tycks kunna utlösa mystika känslor och upplevelser.

Sådana tillfällen förefaller ofta uppstå i naturen (vid vatten, vattenfall, strömmar, solnedgångar, fågelsång, berg, himlen, vädret) och av konst, ljus, religiösa samtal, sexuell kärlek, barnsbörd, rytmisk eller snabb rörelse, vetenskaplig kunskap, kreativt arbete, stillhet och tystnad, poesi, meditation, kontemplation, döden, lidande och tröstlöshet och kontakt med en upplyst mästare. Men trots att omständigheter som dessa på ett ganska förutsägbart sätt kan uppväcka mystika känslor, så är det ändå inte säkert att de utlöser en fullständig mystik erfarenhet. Stora uppenbarelser kan inte förutsägas.

9. I andlig och mystik litteratur beskrivs många stigar, övningar och stadier som anses kunna leda till mystiskt förverkligande, och den mångfald av metoder och uppfattningar som beskrivs i österlandets och västerlandets traditioner och i schamanismen kan förefalla överväldigande för någon som söker en enkel syntes. Eftersom metoderna kommer från olika kulturer, traditioner och tidsåldrar, är det också extremt svårt att jämföra dem på det sätt de beskrivits av olika experter. Dessutom hänvisar de flesta författarna till sin egen personliga erfarenhet av upplysning och uppvaknande eller också till sin lärares eller traditions uppfattning. När man ser alla dessa variationer, borde det stå klart att det inte finns någon rätt eller sann väg, och en andlig sökare kan tillbringa hela sitt liv med att studera de olika världsreligionerna och praktisera olika övningar. De flesta utvecklar emellertid så småningom en egen unik form av övningar som passar deras eget temperament och som styrs av deras egen andliga kraft, intuition, perception och auktoritet.

Slutsatser: Det finns lika många åsikter om den andliga processen som det finns religiösa "experter". Psyket och det andliga riket är lika stort som kosmos och kan inte enkelt reduceras till ett enda tankesystem eller en enda sorts praktik. En enda lärare kan inte helt och hållet känna till Gudomligheten, kan inte veta alla vägar till Gud och kan inte veta vilka vägar som är riktiga för alla.

Andliga trosföreställningar är kraftigt påverkade av den kultur de uppstod i, och det är inte lätt att ta till sig, ändra eller blanda kulturella former utan att det uppstår förvirring och missförstånd. I all denna komplexitet är det av grundläggande vikt att lita på sina egna känslor inför en eventuell lärare eller lära, att aldrig upphöra med att reflektera kritiskt och att aldrig låta någon annan helt och hållet bestämma över sitt eget sätt att tänka. Och precis som mystiker i alla tider påstått, så är mycket av det som nu får passera som religion inte grundat i någon autentisk religiös erfarenhet. I stället finns andrahands trossystem, institutionell dynamik, personliga program och sociala behov. Det är inte så att detta alltid är fel, för religionen som institution tillgodoser andra högt värderade mänskliga behov. Det är inte heller så att en religiös tradition eller institution inte kan innehålla både andlighet och mystik. Men det förhåller sig trots allt så att det finns vägar som både kontrollerar och förvillar, vägar som när man analyserar dem noga inte representerar sann helig gemenskap. Autentisk andlig insikt och mognad kommer alltid att vara den andliga sökarens eget ansvar.

Avslutningsvis får Carlos Castaneda komma till tals. I boken "Samtalen med Don Juan" skriver han följande: "Det är meningslöst att slösa bort sitt liv på en enda stig, i synnerhet om den stigen saknar hjärta. Innan du väljer en stig, ställer du frågan: Har den här stigen hjärta? Om svaret är nej, kommer du att veta det, och då måste du välja en annan stig. En stig utan hjärta är aldrig rolig. Du måste arbeta hårt för att överhuvud taget slå in på den. Men en stig med hjärta är lätt. Den tvingar dig inte att anstränga dig för att tycka om den." Citatet är hämtat ur "SQ. Själens intelligens" av Dana Zohar och Ian Marshall.

1. Tjeckiens president.

2. Se om David Lukoff i Sökaren nr 6, -99, artikeln "Den nya tanken".

3. Se "Den mystika erfarenheten" i nr 3, -00 och "Den kosmiska kreativa principen" i nr 6, -00.

Dumt och klokt

För 1 1/2 år sedan skickade Sökaren ut en enkät till personer som skriver i denna tidskrift.

Vi hade två frågor:

1. Vad är det dumaste du gjort under ditt sökande?

2. Vad är det bästa du gjort som sökare?

Varje fråga skulle besvaras med max 150 ord (eller 700 tecken).

Intresset för enkäten var klen. Men tre svar inkom:

Från Kerstin Stina Carlsson:

Jag håller mig till att försöka svara på fråga nr 2, eftersom jag har svårt att själv se de "dumheter" jag gjort mig skyldig till som sökare. De finns säkert, och det är antagligen i så fall dessa "dumheter", som jag lärt mig mest av. Själv skulle jag hellre vilja tala om misstag än dumheter.

På frågan om det bästa jag gjort som sökare finns ett mycket självklart svar och det är att jag överhuvud taget kom att vakna upp för de områden av livet som man som andlig sökare kommer i kontakt med. Dessa områden har på många sätt berikat mitt liv och gjort det mycket mer tillfredsställande och intressant. Speciellt givande har området *mystik* varit, och är.

Ovärderliga har två av Ambres' råd till andliga sökare varit. Dessa finns i hans lilla rosa bok, som just heter "Ambres". De två råden jag fastnade för och fortfarande alltid har i åtanke är: "Om någon säger att 'detta är den enda sanna läran', spring då därifrån med alla ben ni har, ty då är det en charlatan." Det andra rådet jag fastnade för är: "Glöm aldrig glädjen, sången, dansen i tillvaron."

Bertil Falk svarade så här:

1. Det dumaste jag gjort är att jag inte alltid dokumenterat när jag haft unika tillfällen att göra det.

2. Det bästa är att jag trots ibland stora svårigheter kommit mig för att göra den dokumentation som jag sedan fört med mig hem.

Åsa Freij tyckte sålunda:

Det dumaste jag gjort under mitt sökande är att jag varit snäll, ideell och

självuppoftande, donerat en gård, startat en stiftelse, jobbat gratis med tunga ärenden för att rädda folk från övergrepp av myndigheter, startat miljö- och handikappprojekt med egna medel, skrivit om seriösa ämnen för inga eller ringa pengar i stället för om oseriösa för mycket pengar, tagit arbetslösa och missbrukare som hyresgäster i stället för välutbildade med fasta tjänster och goda rekommendationer, lånat ut pengar – vid en tid då jag hade några – till sökare som skulle utvecklas utomlands men aldrig kom tillbaka med pengarna – och trott folk om gott i största allmänhet, inte minst andliga ledare av dyra kurser och annat fint folk.

Det bästa jag gjort under mitt sökande är att jag varit snäll, ideell och självuppoftande, donerat en gård, startat en stiftelse, jobbat gratis med tunga ärenden för att rädda folk från övergrepp av myndigheter, startat miljö- och handikappprojekt med egna medel, skrivit om seriösa ämnen för inga eller ringa pengar i stället för om oseriösa för mycket pengar, tagit arbetslösa och missbrukare som hyresgäster i stället för välutbildade med fasta tjänster och goda rekommendationer, lånat ut pengar – vid en tid då jag hade några – till sökare som skulle utvecklas utomlands men aldrig kom tillbaka med pengarna – och trott folk om gott i största allmänhet, inte minst andliga ledare av dyra kurser och annat fint folk. För vad kan man annat göra? Allt annat skulle bara göra världen värre. Och det är lättare – som Eileen Caddy på Findhorn sa – att försöka vara en del av lösningen i stället för att vara en del av problemet. Så jag kommer väl att fortsätta med dumheterna och hoppas att många andra gör likadant.

SM:

2. Det bästa jag gjort är att jag blev (lakto)vegetarian när jag var 25 år gammal. Det har i många år hållit mig frisk och vital.

1. Det dumaste jag gjort är att jag inte väl följt mina goda hälso-principer. Jag har ätit för litet råkost och för mycket annat (inom vegetarismens ram). Och jag har motionerat för litet. Jag har inte värjt mig mot det sockerhav som vi lever i, utan tanklöst ätit bröd,

sylt m m som innehållit ansenliga mängder raffinerat socker. Följden blev att jag kände mig kraftlös, och när jag gick till en läkare i mars sa han: "Du har diabetes." Läkaren ville skriva ut medicin mot diabetes och högt blodtryck. Men i stället för att ta medicinen, gjorde jag en radikal omläggning av min livsföring, började motionera varje dag (gymnastik i flera femminuterspass och promenader) och uteslöt nästan all mat med industrisocker i. Nu håller jag nere blodsockret och blodtrycket på en normal nivå och mår bra.

Lärdom: man bör undvika att följa hjorden och i stället tänka själv. En stor del av den mat som finns att köpa är skadlig. Människorna blir lurade av ett insiktslöst samhälle, och blir sjuka. Bland det värsta är att många alltjämt låter sig luras att röka tobak.

Människokroppen har utbildats i naturen under årmiljoner. Den är anpassad till ämnen som finns i naturen men inte till konstgjorda ämnen som syntetiska mediciner och på skilda sätt behandlad mat.

Ät alltså mycket vegetarisk råkost (om du tål det)!

Människokroppen är heller inte anpassad till ett stillasittande liv. Den behöver rörelse och fysisk ansträngning.

Så, vänner, tänk på hälsan, innan ni drabbas av ohälsa! För då kan det vara för sent. Lita inte på att hjorden gör det rätta! Tänk själv!

SÖKAREN LÅTER NU FRÅGAN OM DUMT OCH KLOKT UNDER DET EGNA SÖKANDET GÅ VIDARE TILL LÄSEKRETSEN.

Ett urval av eventuella svar på de två frågorna kommer att publiceras. Svara senast 6 februari!

Det har under senare år varit ytterligare någon Sökarenenkät, eller några, som runnit ut i sanden, eftersom intresset varit för dåligt. Jag ber dem om ursäkt som svarat, men sedan inte sett eller hört något i saken.

SM

Fredsberedare

Bilden domineras av de båda vita duvorna som flyger mot varandra för att mötas i bildens mitt där det brinnande hjärtat lyser som kärlekens tidlösa symbol. Ovanifrån sänker sig den gudomliga anden, omstrålad av gyllene ljus; nerifrån lyfter fredens duva som samtidigt är symbol för människoslåktets två hälfter: den manliga och den kvinnliga. En av bahai'-religionens ledare, Abd al-Baha (1844-1921) har sagt: "Människoslåktet är som en fågel med två vingar: den manliga och den kvinnliga principen. Dessa båda krafter måste vara i balans med varandra om människan ska kunna utvecklas."

Till höger i bilden ser vi Jesus av Nasaret med sina lärjungar, han som sa "Saliga är de som bereder fred, de skall kallas Guds söner" (Matt 5:9).

På samma sida i bilden står Laotse (500-talet f Kr), det gamla Kinas store vishetslärare som förkunnade *Tao*, Himlens väg.

Fysikern Fritjof Capra representerar vår egen tids kunskap. Han skrev boken *Fysikens Tao* där han visar på samstämmigheten mellan den moderna fysikens rön och de gamla högkulturenas insikter i skapelsens struktur. Därmed byggde han en bro mellan nutida västerländsk naturvetenskap och den inre forskning som utvecklats under årtusenden i de österländska kulturena.

Det kinesiska tecknet för *yin* och *yang* förenar i sig de båda komplementära skapelseprinciperna som uttrycker sig som varmt och kallt, aktivt och passivt, manligt och kvinnligt, hårt och mjukt.

I bildens vänstra hörn ser vi zodiakens krets, indelad i fyra kvarter. Dessa symboliserar de fyra världsåldrarna som enligt parsismens syn vardera omfattar 3000 kosmiska år. Under den första eran skapar Gud världen ur kaos, på ett transcendent plan; under andra världsåldern tar den gestalt på det fysiska planet och urturen och urmänniskan blir till. Under tredje kvartalet vaknar det onda i den symboliska gestalten av en orm som angriper den rena obefläckade skapelsen, symboliserad av ägget. Under den fjärde tidsåldern utspelas slutstriden mellan det onda och det goda, där det goda slutligen ska segra. Tre frälsargestalter ska uppstå enligt en gammal parsisk profetia och bereda mänskligheten för ett fredens rike där "vargar ska bo tillsammans med lamm och ingen ska göra vad ont och fördärvligt är" (jfr Jes 11:6-9).

Ovanför zodiakens krets står parsismens grundare Zaratustra med sin hustru. Zaratustra antas ha levat under andra årtusendet före vår tideräkning i det område som idag omfattas av Afghanistan. Parsismen är numera utbredd framförallt i Iran och Indien. Zaratustra förutsåg en framtida världsfrälsares födelse och förutsade också ett kommande fredensrike där det goda kommer att ha besegrat det onda och människorna lever i harmoni med skapelsen och med Gud, *Ahura Mazda*. En parsisk legend förtäljer att Zaratustras säd finns förvarad i en helig sjö (i bilden antydd framför Zaratustra och hans hustru) och att hans "tre heliga söner" en dag kommer att framgå ur denna säd.

Ovanför Zaratustra står bahai'-trons tre lärare Sayyid Ali Muhammad, känd under namnet Bab ("port"), Baha' Allah och Abd al-Baha, alla födda under 1800-talet. Av många anses de vara de tre Zaratustras söner som enligt legenden skulle föra människorna tillbaka till ett fredens rike. De tre stjärnorna framför Zaratustra symboliserar dessa tre "söner".

Vänd mot bahai'-ledarna skymtar den svenske målaren Ivan Aguéli (1869-1917). Han hade konverterat till islam och var mycket intresserad av islams mystika riktning, sufismen. Det var också han som beredde vägen för bahai' i Sverige. Abd al-Baha har sagt:

"Människan måste älska ljuset från vilken horisont det än uppgår. Människan måste söka efter sanningen oavsett från vilken källa den leder sitt ursprung. Detta är en ny tidsålder av mänsklig kraft. Alla världens horisonter är upplysta. Jorden kommer att förvandlas till en trädgård, ja ett paradys. Stunden är inne då människorna skall enas och samlas – alla raser och alla klasser."

Astrid Nyström (copyright)

Sven Ove Hansson, numer professor i filosofi vid KTH, har i många år varit en central gestalt inom Föreningen Vetenskap och Folkbildning. Han har bl a skrivit böckerna "Vetenskap och ovetenskap. Om kunskapens hantverk och fuskverk" (1983) och "Förklarade mysterier. Om till synes oförklarliga ting" (1986) och är tillsammans med Per Sandin redaaktör för "Hög-skolans lågvattenmärken" (2000).

Sökaren har skriftligen frågat några personer vad de anser om Sven Ove Hansson.

Vad är Sven Ove Hansson?

Göran Brusewitz

Det första jag tänker på, när det gäller Sven Ove Hansson, är att han lätt väcker många känslor. Han gör en betydande insats i att granska bristfällig forskning (och livsåskådning med tveksamma inslag) men många blir upprörda, när han tar avstånd från diverse avvikande fenomen, t ex de parapsykologiska. Och varför tar han avstånd från dessa fenomen? Jo, jag tycker mig kunna se att de allra flesta källor, som han utgår ifrån, är sådana som jag inte känner igen och inte tycker är representativa. Så jag drar slutsatsen att det framför allt är negativa exempel på parapsykologisk forskning, han kommenterar. Stämmer det? Jag vet inte hur han ser på en så viktig fråga som vad det är för typ av källor och påståenden som han och andra skeptiker tar ställning till. Han verkar inte alls intresserad av att beakta positiva exempel på alternativa livsåskådningar eller på experiment som seriösa parapsykologer ägnar sig åt. Varför gör han inte det?

Mitt omdöme om honom utmynnar framför allt i flera frågor, som jag skulle vilja ha svar på. Det har inte på många år förekommit någon debatt mellan parapsykologer och deras kritiker i Sverige (det fanns en på Pan Helhetscenter i mitten på 80-talet, arrangerad av bl. a. mig). Så en sådan diskussion och debatt tror jag skulle kunna bli givande.

Man kan som Hansson ägna mycken tid åt att granska och skriva om bristfällig forskning i t ex parapsykologi. Han kan fortsätta med det, men den goda forskningen kanske då går honom förbi. Vet Hansson vilken forskning vi parapsykologer bedömer som mest lovande och intressant? Hur väl känner han till denna forskning? Anser han att även den har brister? Han bör observera att parapsykologernas organisation PA (Parapsychological Association) är invald i AAAS (American Association for the Advancement of Science). Det är ett godkännande som han inte kan bortse från. Om parapsykologi vore en pseudovetenskap, skulle PA knappast få vara kvar som medlem i AAAS.

Kommer Hansson att fortsätta granska de källor och forskare som *han själv* väljer ut, eller vill han hjälpa oss att granska den forskning som *vi* tycker är mest intressant?

Om Hansson anser sig kunna avfärda all parapsykologisk forskning, så bör han dock också kunna konstatera att kritiska

forskare inom parapsykologin som Robert Morris, Deborah Delanoy, Edwin May och Richard Broughton drar andra slutsatser av gjorda experiment än vad skeptikerna gör och att hans skeptikerkolleger Alcock och Hyman är mycket mer nyanserade i sina uttalanden än vad Hansson är. Både Alcock och Hyman medger att det finns en "anomali", som inte kan förklaras med dagens vetenskap. – Borde nu inte både parapsykologer och kritiker fundera över varför man bedömer resultaten så olika?

För att yttra sig säkert om en forskning bör man vara väl insatt i den. Är Hansson det? En antydning om att han inte känner så väl till den parapsykologiska forskningen fick jag när han yttrade sig i tv-programmet Nova för några år sedan, ett program om telepatiforskningen vid Stockholms Universitet. I programmet behandlades också ett möjligt samband mellan telepati och stjärntid, en företeelse i astronomi som är ganska okänd för de flesta. Detta samband kommenterade Hansson med att prata om astrologi, och med reservation för att journalisterna på Nova redigerat honom fel, måste jag här konstatera att Hansson inte är insatt i det han kommenterar. Han får med denna kommentar många tittare att tro att stjärntid har samband med eller är det samma som astrologi, vilket är helt fel. Många kan därmed få en alldeles felaktig uppfattning om parapsykologin. Så Hansson har ett stort ansvar när han yttrar sig offentligt om parapsykologin.

Om vissa paranormala fenomen är verkliga, som de flesta parapsykologer anser, så innebär den insikten en revolution i vår världsbild. Och det tycker vi räcker som skäl för fortsatt seriös forskning. Hur ser Hansson på denna fråga? Att han vill stoppa bristfällig forskning, vet jag. Men hur ser han på fortsatt seriös forskning? Vill han stoppa eller uppmuntra den?

Som framgår har jag flera frågor som jag skulle vilja ha besvarade av Hansson. Kanske det skulle vara möjligt med en debatt mellan några från Vetenskap och Folkbildning och några ledande parapsykologer, så att vi, båda grupperna, bättre förstärker vår motpart resonerar?

Göran Brusewitz, Ordförande i Sällskapet för Parapsykologisk Forskning.

Rolf Ejvegård

I sin bok "Vetenskap och ovetenskap" skriver Sven Ove Hansson att en "snickare skulle inte, bara för att han är hantverkare, tillmätas någon särskild auktoritet om han yttrade sig om ... konstsömmand". Detsamma gäller filosofer. De skall inte tillmätas auktoritet i parapsykologi. I åtminstone SOH:s fall gäller det, eftersom hans kunskap i parapsykologi förefaller rudimentär. Förmodligen har SOH inte genomfört ett enda vetenskapligt försök inom parapsykologi. Hade han gjort det, så hade han säkert nämnt det i sin bok. SOH utnämner sig dessutom till expert på biodynamisk odling, buddhism, grafologi, homeopati, kristendom, nära döden-upplevelser, psykoanalys och ett dussintal andra ämnen.

När SOH påstår att det hittills inte finns ett enda väldokumenterat försök med tankeläsning, så åberopar han en trollkarl. En person med vetenskaplig utbildning nämner SOH verkligen, C.E.M. Hansel, som angrep parapsykologiska experiment ur statistisk synvinkel. Till historien hör dock att Hansel senare offentlig erkände att han förivrat sig och tillstod att det inte var något fel i metoden för sannolikhetsberäkningarna.

I en efterskrift (1995) säger sig SOH tillhöra en "motståndsrörelse". Själva termen återspeglar ett odemokratiskt sinne. Någoting skall nedkämpas. Man får bara tycka som SOH. Hur går det då med det demokratiska, ömsesidiga tankeutbytet?

Termen "parapsykologi" nämns inte i efterskriften, men eftersom SOH anser parapsykologi vara pseudovetenskap, så kan man ersätta "pseudovetenskap" med "parapsykologi" och få fram påståenden som att parapsykologin blomstrar. Fel! Parapsykologin i hela världen får bara någon miljondelns procent av vad medicinsk forskning i Sverige har att röra sig med.

SOH påstår även att parapsykologer inte låter sig påverkas av sakargument. Fel igen och oförskämt! Parapsykologiska forskare bryr sig bara om sakliga argument. Okunniga uttalanden av överkonstaplar och tankepolis är irrelevanta.

Det tycks vara så att redan innan något är provat, så vet överkonstapeln vad som är ovetenskapligt. Enligt vetenskapsteoretikern Karl Popper är ett sådant resonemang ovetenskapligt. Det borde väl SOH inse.

Rolf Ejvegård, professor emeritus och f d ordförande i Sällskapet för Parapsykologisk Forskning.

Clas Svahn

Jag och UFO-Sverige har en mycket god kontakt med Sven Ove Hansson och Vetenskap och Folkbildning, den förening där han var ordförande under en rad år. Även om det på ytan kan se ut som om vi står på var sin sida av staketet, så har vi en rad saker gemensamma. Bland annat synen på vetenskap och vad som utgör god vetenskap, något som Sven Ove Hansson ofta föreläser om. En annan gemensam hjärtefråga är att avslöja charlataner och bluffmakare. UFO-Sverige har också fått tillfälle att föra en genomarbetad och djup debatt med Hansson i VoF:s tidskrift "Folkvett", där vi

kunde pröva våra argument mot varandra. Resultatet blev att vi efteråt förstod varandras argument bättre.

Jag tycker att det är viktigt att det finns skeptiska granskare och kritiker av UFO-Sveriges och andra UFO-intresserades verksamhet. Här har Hansson och hans kollegor vid flera tillfällen genom åren kommit med bra kritik som har fått oss att se över vårt sätt att argumentera och i viss mån arbeta. Utan en sådan "kontrollinstans" är risken större att vi förslappas i vårt arbete. Sven Ove Hansson brinner för att föra fram god vetenskap — och det är ju något som en UFO-grupp knappast kan ha något emot.

Det går att se hur Hanssons argument gentemot UFO-gåtan har förändrats genom åren, mycket tack vare att UFOSveriges verksamhet allt mer kommit att närma sig vetenskapsmännens sätt att arbeta. Ännu återstår dock en lång väg att gå.

Bristerna hos Sven Ove Hansson och VoF är att de — när det gäller UFO — har en obefintlig erfarenhet på det praktiska planet. Hansson själv har mig veterligen aldrig undersökt ett UFO-fall, vilket är ett problem. Denna brist gör att VoF:s argument i UFO-frågan inte alltid kan tas på allvar.

Ett annat problem är föreningens bristande kunskaper i själva ämnet. Till dess heder ska jag dock säga att den vid flera tillfällen konsulterat UFO-Sverige för att få fram riktiga fakta i samband med UFO-artiklar.

Något jag vänder mig mot i skeptikerföreningens verksamhet är deras årliga utnämning av "Årets folkbildare" och "Årets förvillare", något som mera är ämnat att rikta PR-strålkastarna mot VoF än ett seriöst sätt att bedöma dessa personers insatser.

Sedan några år tillbaka finns det också en skeptikergrupp inom VoF som sysslar med

UFO. Det är den före detta UFO-Sverige-gruppen UFO-Trestad. Resultaten av deras eventuella verksamhet har ännu så länge lyst med sin frånvaro. På sikt vore det värdefullt om också skeptikergrupper skulle börja undersöka UFO-rapporter. Då kunde vi jämföra våra resultat och kanske bli bättre undersökare. Men vägen dit verkar vara lång.

Clas Svahn, Ordförande i UFO-Sverige

SM

Ytterligare sex personer tillfrågades om sin uppfattning om Sven Ove Hansson, men svarade inte.

Jag får plats för en kort egen kommentar.

Skeptikernas idégrund är vad jag vill kalla en ateistisk-materialistisk verklighetsbeskrivning, som de anser är så väl etablerad inom vetenskapen att det fordras oerhört mycket för att omkullkasta den, och det har bl a parapsykologerna inte lyckats med.

Men jag menar att bl a de paranormala fenomenen övertygande visar att skeptikernas syn på världen är ofullständig. I verkligheten finns *mind over matter*, vilket betyder att medvetande, tanke, ande, intelligens har en avgörande betydelse i universum och står över de materiella naturlagarna. Detta har många tänkare och forskare kommit fram till.

Verkligheten är inte en stor maskin, utan i stället något dynamiskt levande, som tänker och vill. Om man ser detta, då framstår paranormala fenomen som fullt begripliga, ja självklara.

Skeptikerna bör överväga att rita om sin karta över verkligheten. SM, red för Sökaren.

Professor Sven Ove Hansson.

Foto: Magnus Myrén

氣 Qi Gong 功

Utbilda Dig till Qigong Terapeut

Har Du drömt om att i en och samma utbildning kunna kombinera

*Traditionell kinesisk medicin, Klassisk kinesisk massage (Tui Na),
Akupressur, Qigong-terapi (Bioenergi-healing), Tai Chi Chuan m.m.*

Då är detta något för Dig !

Utbildningen leds av **Pu Guang**, Qigong Grand Master, med 20 års erfarenhet på Qigong området. Utbildningen omfattar tre års studier på distans och kan därför kombineras med andra former av studier, träning eller arbete.

Vi erbjuder Nordens första och enda Qigong Terapeut Utbildningar sedan 1996.
Den tredje Qigong Terapeut Utbildningen startas våren 2002.

Under våren 2001 håller vi Qi Gong grundkurser på följande orter:

Bjurholm, Burträsk, Kalix, Luleå, Stockholm, Storuman, Umeå, Östersund m. fl.

Nordiska Qigong Skolan

090-226 70

www.qigongskolan.se

Gåvor

Povel Randén, 200:-, Pertti Anterow, 100:-, Sigmund O:son Lif, 100:-
Erika Beckman, 50:-, Lennart Ranö, 50:-, Christina Johansson, 50:-,
Kenneth Revland, 150:-, Birgit Eriksson, 150:-, Curt Söderberg, 50:-,
Stig Forsblom, 50:-, Toini Syrjänen, 100:-, Helg a Moersberger, 200:-
Wanja Gottschalk, 50:-, Maj Ölund, 50:-, Håkan Mattsson, 50:-,
Sigbritt Therner, 100:-, Per-Erik Andersson, 100:-, R. Moretti-Fochi,
154:-, Rolf Andersson, 200:-, Siwert Hjalmarsson, 250:-, Anonym,
250:-, Bil Center AB, 250:-, Tina Grefveberg, 500:-, Ebon Torkkeli,
50:-, Kerstin Berglund, 50:-, Hans Sjöstedt, 50:-, Ann-Marie Berg,
100:-, Nils Arozenius, 100:-, Rune Löfberg, 100:-, Ingvar Anderberg,
250:-, Annastina Vrethammar, 500:-, Gunnar Larson, 150:-, Nils
Tarras-Wahlberg, 50:-, Carina Larsson, 50:-, Ingegerd Gustafsson,
100:-, Bertil Ölund, 150:-, Sten Stensson, 250:-, Gunnar Videgård,
1.000:-, Edvin Wiktorsson, 250:-, Evy Wilhelmsson, 50:-, Gunilla
Wärle, 50:-, Elin Blomquist-Haara, 50:-, Nina Carlsson, 100:-, S O
Fransson, 150:-, Sten Händel, 200:-, Margareta Preinitz, 250:-, Svante
Silvén, 250:-, Sven Erik Lundqvist, 50:-, A-M Hultman, 50:-,
Torbjörn Berglund, 50:-, Inga Liljedahl, 50:-, Birgitta Cube, 50:-,
Ann-Cathrine Nording, 50:-, Sigvard Strömberg, 50:-, U K Hallgren,
50:-, Sigvard Strandberg, 50:-, Allan Wiklund, 50:-, Ulf Beijer, 50:-,
Ramon Sjöberg, 50:-, Arne Håkansson, 50:-, Charles Borg, 50:-,
Energihus, 100:-, Margit Jonsson, 100:-, Tommy Nilsson, 100:-,
Markku Siipola, 150:-, Tom Hasting, 150:-, Christina Pärge, 200:-,
Gösta Bergman, 250:-, Jon Herner, 250:-, Leif Malmström, 350:-,
Björn Zakrisson, 500:-, Vilma Persson, 500:-, Jörgen Engvall, 100:-,

Helge Wimelius, 50:-, Gerry Nilsson, 50:-, Torsten Andersson, 50:-,
Liv Gröntoft, 50:-, Anders Lindell, 50:-, Bo Andersson, 50:-, Anders
Pålsson, 50:-, Louise Malm, 150:-, Raul Figueroa, 100:-, Anita Gadd,
100:-, Gunnar Larson, 100:-, Maj-Britt Hjelte, 100:-, Erik Finskas,
100:-, Bo Eriksson, 150:-, Elna Andersson, 250:-, Helena Cederlöf,
250:-, Kerstin Stina Carlsson, 250:-, Erland Nilsson, 250:-, Bo
Axelsson, 250:-, Kjell Skoglund, 500:-, Linnéa Dahlin, 50:-, Ragnar
Otterlind, 50:-, Gertrud Knepler, 50:-, Lars-Ive Linder, 50:-, Ulf
Apelgren, 100:-, Maria Sellén, 50:-, Laila Ekvall, 50:-, Sonja
Eriksson, 50:-, Oona Ingasdotter, 50:-, Ann Andersson, 50:-, Gunhild
Bergdahl, 50:-, Curt Barv, 50:-, Birgitta John, 100:-, Adina Schwartz,
150:-, Kurt Persson, 250:-, Kalle Hamilton, 250:-, Conny Grimling,
500:-, Sigmund O:son Lif, 100:-, Ewa Karlsson, 100:-, Hans Berg-
dahl, 50:-, Ängs Anders Andersson, 25:-, Bertil Wigurd, 50:-, Edor
Dahlbeck, 50:-, Sonja Andersson, 50:-, Stig Ollmar, 100:-, Annika
Engström, 100:-, Christer Frank, 150:-, Elsa Haaker, 150:-, Gullevi
Fahlander, 250:-, Yvonne Dahlqvist, 250:-, Carina Andersson, 250:-,
Göran Brusewitz, 250:-, Ronny Karlsson, 50:-, Sven-Åke Andersson,
50:-, Valter Sjöberg, 100:-, Erik Persson, 200:-, Hasse Hellström, 50:-
Anna Andersson, 100:-, Dan Waern, 50:-, Folke Burstedt, 50:-,
Kerstin Linnstrand, 50:-, Marie Johansson, 200:-, Herbert Jobäcker,
50:-, Bengt Malmlof, 50:-, Bo Carlstedt, 150:-.

Forts i nästa nummer

Hjärtligt tack för värdefull hjälp! SM

Söker DU

- en vägledning i livets andliga dimension
- en mening med livet
- betydelsen av Jesu liv, död och uppståndelse
- klarhet om spiritism och reinkarnation

då bör Du läsa

Bô Yin Râ

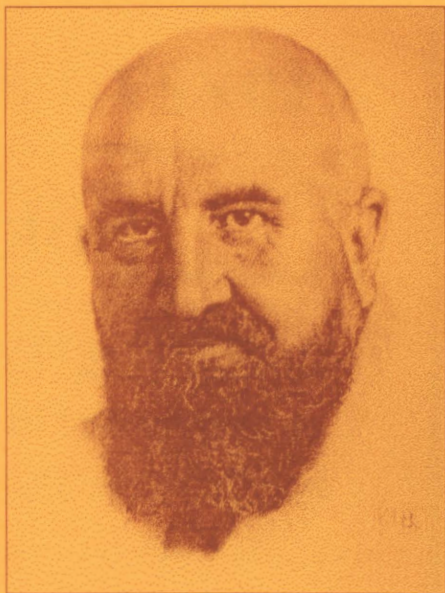
En boklista från

WIDINGS STIFTELSE

22 böcker av Bô Yin Râ

den tysk-schweiziske
andlige läraren och konstnären

**Joseph Anton
Schneiderfranken**

**Bô Yin Râ säger: Alla stora religioner
har ett gemensamt ursprung.**

Många människor får idag inte sin innersta religiösa längtan uppfylld på ett fullständigt tillfredsställande sätt, trots att det inte råder någon brist på trosbekännelser och religiösa sekter.

Till dessa människor talar Bô Yin Râ. Utan yttre bindning till något samfund visar hans böcker möjligheter att upptäcka det verkliga målet för den mänskliga tillvaron och att gestalta livet meningsfullt och harmoniskt.

Bô Yin Râ's lära fyller en hel rad av större och mindre böcker. Var och en av dessa är anpassad efter en speciell andlig eller själslig läggning hos läsaren. Allt efter vårt yttre eller inre tillstånd tilltalar oss än den ena, än det andra boken mest.

Den som kan leva sig in i den värld som dessa böcker öppnar för honom, han kommer att tränga fram till livets källor, och resultatet kommer att visa sig i ett inre och yttre berikande av livet med full harmoni, säkerhet och klarhet.

Som första böcker kan bl a rekommenderas:

Boken om den levande Guden Innehåll: Guds boning bland människorna. Översinnlig erfarenhet. Vägen. Den ockulta världen. Karma. Krig och fred. Fulländningens stig. I Östern bor ljuset.	Boken om livet efter detta Innehåll: Konsten att dö. Om evighetens tempel och andens värld. Det enda verkliga. Vad bör man göra?	Johannes visdom Innehåll: Bilden av Mästaren. Den Lysandes jordeväg. Slutskedet. Sändeskriften. Den rena läran. Sanningens Ande.
---	---	---

Ett slags tema till hans författarskap är "Boken om den levande Guden".

Vem är Bô Yin Râ?

Bô Yin Râ's borgerliga namn var Joseph Anton Schneiderfranken. Namnet Bô Yin Râ är inte en pseudonym i vanlig bemärkelse utan det namn under vilket han skulle forma sin lära, som inte är grundad på någonting uttänkt eller anknuten till någon kunskap förvärvat genom studier utan på andliga insikter.

Bô Yin Râ föddes år 1876 i Aschaffenburg i södra Tyskland. Folkskolans undervisning var den enda han kom i åtnjutande av.

Efter skolan gick Bô Yin Râ på konstskola i Frankfurt och var 1896–98 målare i Frankfurts stadsteater. 1900–17 var vandringsår, Bô Yin Râ besökte under denna tid München, Wien, Paris, Berlin, Sverige och Grekland för att studera konst och måla. Under denna tid kom han också till allt större andliga insikter, som han förmedlade i skrift (från 1913) och måleri. År 1923 flyttade han till Lugano, där han bodde till sin död 1943.

Härmed rekvirerar jag följande böcker från Widings Stiftelse

	Häft.	Antal	Inb.	Antal
Boken om den konungsliga konsten	..96:–		.145:–	
Boken om den levande Guden	103:–		.171:–	
Boken om livet efter detta	..82:–		.134:–	
Boken om människan	..75:–		.120:–	
Boken om lyckan	..79:–		.110:–	
Vägen till Gud	..59:–		..98:–	
Boken om kärleken	..69:–		.115:–	
Tröstens bok	..54:–		..80:–	
Boken om samtalen	..65:–		.108:–	
Hemligheten	..88:–		.142:–	
Johannes visdom	..87:–		.145:–	
Vägvisare	..85:–		.145:–	
Frihetsspöket	..90:–		.140:–	
Mina lärjungars väg	.102:–		.155:–	
Golgatas mysterium	..87:–		.134:–	
Kultmagi och myt	..77:–		.118:–	
Tillvarons mening	..70:–		..93:–	
Mera ljus	..90:–		— — —	
Uppståndelse	..89:–		.148:–	
Bönen	..66:–		.110:–	
Livets ord	..59:–		..98:–	
Världar (med 20 färgbilder)	— — —		.279:–	

Böckerna sändes till:

Namn

Adress

Postadress

Försändelser över 300:- eller minst 3 böcker levereras fraktfritt

Bô Yin Râ's livsverk

Själv ansåg Bô Yin Râ, Joseph Anton Schneiderfranken, "sina andliga läroskrifter" ("Das geistige Lehrwerk") vara det enda som var betydelsefullt och han undanbad sig allt intresse för sitt personliga liv.

Det är 32 centrala böcker och därtill 9 böcker som ansluter sig till läroskrifterna samt ett antal "andliga bilder". Den första boken kom ut 1913, strax efter vistelsen i Grekland. Böckerna har översatts till flera främmande språk såsom franska, holländska, engelska, spanska, svenska, tjeckiska, finska och bulgariska. Huvudförlag är Kober Verlag i Schweiz.

Porto

Widings Stiftelse

Rättar Vigs väg 125

162 72 VÄLLINGBY